MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

DEPARTAMENT DOWODZENIA OGÓLNEGO

L. dz. 4000 / Wyszk. tj.

15857

WYTYCZNE SZKOLENIA W PÓŁROCZU LETNIM 1939 ROKU

DOWÓDZTWO KORPUSU Nr. III
Dnia 9 SIERP. 1939 Przydział
Załączników teczka pr. t. 09.
L. dz. 4486/Tj.

Warszawa — czerwiec 1939 r.

2404

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

DEPARTAMENT DOWODZENIA OGÓLNEGO

L. dz. 4000 / Wyszk. tj.

13857

WYTYCZNE SZKOLENIA W PÓŁROCZU LETNIM 1939 ROKU

DOWÓDZ... OKRĘG I KORPUSU Nr. II
Dnia 9 SIERP. 1939 r. Przydział
Załączników Teczka pr. L-
L. dz. 4486/Tj. 09

Warszawa — czerwiec 1939 r.

2407

M I N I S T E R S T W O S P R A W W O J S K O W Y C H

DEPARTAMENT DOWODZENIA OGÓLNEGO

L.dz.4000/Wyszk.tj.

61

WYTYCZNE SZKOLENIA W POŁROCZU LETNIM

1939 roku

C z ę ś ć I - WYTYCZNE ORGANIZACJI SZKOLENIA

C z ę ś ć II - ZARZĄDZENIA MATERIAŁOWE

Warszawa — czerwiec 1939 r.

355.6R:355.51

3015/3

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
DEPARTAMENT DOWODZENIA OGOLNEGO

L. 4000/Wyszk.tj.
Tel.wewn. 2228

Warszawa, dnia 9 czerw. 1939 r.

Wytyczne szkolenia w półroczu letnim 1939 r.

Rozkazuję prowadzić szkolenie w półroczu letnim 1939r. według wskazówek, podanych w niniejszych wytycznych z tym, że:

1. Jednostki i oddziały ze szczególnymi zadaniami realizują je, zgodnie z wydanymi odrębnymi rozkazami; wszystkie zarządzenia, objęte niniejszymi wytycznymi, obowiązują jednostki i oddziały ze szczególnymi zadaniami dopiero w razie ukończenia szczególnych zadań.

2. Wszystkie pozostałe jednostki i oddziały wykonują wytyczne bez zmian, jeżeli na tydzień wcześniej nie zostaną zawiadomione o częściowym odwołaniu lub zmianie niektórych ćwiczeń /strzelań itp./, związanych z opuszczeniem stałych garnizonów.

W IMIENIU MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH
I WICEMINISTER

G ł [illegible] c h o w s k i
Generał Brygady

36.A.

SPIS RZECZY

Część I

WYTYCZNE ORGANIZACJI SZKOLENIA

		Strona
I.	CELE NA PÓŁROCZE LETNIE	1
II.	WYTYCZNE WYCHOWANIA i SZKOLENIA w PÓŁROCZU LETNIM	3
III.	ORGANIZACJA SZKOLENIA KADRY STAŁEJ	10
	1. Organizacja szkolenia taktycznego dowódców niższych i średnich	10
	2. Organizacja szkolenia wyższych dowódców, sztabów i pocztów	11
	3. Wychowanie fizyczne kadry stałej	11
IV.	ORGANIZACJA SZKOLENIA ŻOŁNIERZY REZERWY	12
V.	ORGANIZACJA SZKOLENIA ODDZIAŁÓW	12
	A. Ćwiczenia w jednostkach i garnizonowe	12
	B. Szkoła ognia artylerii	13
	1. Plutony artylerii piechoty	13
	2. Jednostki artylerii lekkiej, ciężkiej, najcięższej i motorowej	13

	Strona
3. Jednostki artylerii przeciwlotniczej	14
C. Współpraca artylerii z lotnictwem w garnizonach	14
1. Współpraca lotnictwa z jednostkami art.lekkiej, ciężkiej, konnej, najc. i motorowej	14
2. Współpraca lotnictwa z jednostkami art.plotn.	14
3. Szkolenie placówek łączności	15
D. Koncentracja oddziałów specjalnych	15
1. Plutony i szwadrony pionierów	15
2. Drużyny pionierów specjalnych / w piechocie/	16
3. Oddziały armatek przeciwpancernych	16
4. Koncentracje zwiadowców konnych i kolarzy	16
5. Koncentracja oddziałów łączności w wielkich jednostkach	17
6. Szkolenie obsług radiostacyj we współpracy z lotnikiem	17
7. Inne koncentracje specjalne	18
E. O b o z y	18
1. Obozy piechoty	18
2. Obozy kawalerii	19
F. Koncentracja ogólna	20
1. Zarządzenia ogólne	20
2. Wielkie jednostki piechoty	21
3. Wielkie jednostki kawalerii	23
4. Artyleria	24
5. Ćwiczenia wspólne	24
6. Staże oficerów	25

Strona

G. Ćwiczenia broni pozadywizyjnych i pozabrygadowych 25
1. Artyleria 25
2. Artyleria przeciwlotnicza 25
3. Lotnictwo 26
4. Bronie pancerne 26
5. Saperzy 27
6. Wojska łączności 28
7. Batalion chemiczny 29
H. Obozy ćwiczeń i tereny ćwiczebne 29
I. Współpraca z jednostkami KOP 29
J. Szkolenie oddziałów przydzielonych do marynarki wojennej oraz współpraca z marynarką wojenną 29

VI. ZARZĄDZENIA OGÓLNE 30
1. Szczególne obowiązki dowódców okręgów korpusów 30
2. Korzystanie z pocztowej sieci łączności 30
3. Żandarmeria 31
4. Ochrona tajemnicy wojskowej 31
5. Meldunki i sprawozdania 31
6. Przeprowadzanie ćwiczeń transportowo-kolejowych 33

C Z Ę Ś Ć II

ZARZĄDZENIA MATERIAŁOWE

	Strona
I. KREDYTY NA ĆWICZENIA i GOSPODARKA NIMI	35
II. UŻYCIE TABORU SILNIKOWEGO	38
III. AMUNICJA i ŚRODKI POZOROWANIA POLA WALKI	41
1. Amunicja ślepa	41
2. Amunicja asystencyjna	42

Z a ł ą c z n i k i

I. DOSKONALENIE OFICERÓW SŁUŻBY STAŁEJ

Zał.1-a - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dców d.p.i kmdta C.W.Piech.

" 1-b - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dców p.p.

" 2-a - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dców w.j.kaw.i kmdta C.W.Kaw.

" 2-b - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dców p.kaw.

" 3-a - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dców grup art.i kmdta C.W.Art.

" 3-b - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dców jedn.art.z oficerami oddziałów wydzielonych

" 3-c - Udział dców grup art.w ćwiczeniach taktycznych przeprowadzanych przez dców w.j.

" 3-d - Szkolenie dców plutonów artylerii piechoty

" 4-a - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dowódcę grupy art.plotn.i komendanta CWOPP

" 4-b - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dców jednostek art.plotn. /przydział ofic.lotn./

Zał. 5 - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dców grup i pułków lotniczych

" 6-a - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dcę broni panc.i dców grup panc.

" 6-b - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dców jednostek panc. z oficerami oddz.wydz.

" 7 - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzane przez dcę saperów /dców grup saperów/

" 8 - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzone przez dcę wojsk łączności

" 9 - Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów przeprowadzone przez dcę taborów i szefa remontu

II. SZKOLENIE ODDZIAŁÓW

A. Wielkie jednostki piechoty i kawalerii

Zał. 10 - Koncentracja niektórych ośrodków saperskopionierskich oraz plutonów i szwadronów pion.

" 11/I-11/X- Rejony obozów i koncentracji w.j.oraz przydział oddziałów broni pozadywizyjnych i pozabrygadowych

" 12 - Przydział oddziałów piechoty do w.j.kawalerii

" 13 - Współpraca oddziałów kawalerii z w.j.piechoty

U w a g i: 1/ Koncentracja i szkoła ognia plutonów art.piech. uregulowana rozkazami MSWojsk.Dep.Dow.Og.L. 3842,4700 i 4907/Wyszk.tj.39.

2/ Przydział samolotów na ćwiczenia garnizonowe i pozagarnizonowe reguluje zał.18.

B. A r t y l e r i a.

Zał. 14 - Przydział oddziałów artylerii pozadyw.i pozabryg.do w.j.piech.i kaw. oraz na ćwiczenia wspólne

U w a g i: 1/ Szkoła ognia artylerii i przydział oddziałów współdziałających podczas szkoły ognia art. uregulowane rozkazami MSWojsk.Dep.Dow.Og.L. 4290 i 5000/Wyszk.tj.39.

2/ Szkolenie placówek łączności art.we współpracy z lotnikiem uregulowane rozkazami MSWojsk.Dep. Dow.Og.L.dz.3792, 4308 i 4858/Wyszk.tj.39.

3/ Przydział samolotów na ćwiczenia garnizonowe i pozagarn.reguluje zał.18.

C. Artyleria przeciwlotnicza

Zał. 15 - Przydział oddziałów art.pl.do w.j.piech.i kaw. i na ćwiczenia wspólne

U w a g i: 1/ Szkoła ognia 40 mm bateryj art.pl.uregulowana rozkazem MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.dz.4700/Wyszk. tj.39.

2/ Szkoła ognia 75 mm bateryj pl.oraz przydział oddziałów lotnictwa i saperów podczas szkoły ognia 75 mm bat.pl. będą regulowane dodatkowymi rozkazami szczególnymi.

3/ Przydział lotów i oddziałów lotnictwa do współpracy z jednostkami art.plotn.w garnizonach reguluje zał.16.

4/ Przydział samolotów na ćwiczenia garnizonowe i pozagarnizonowe reguluje zał.18.

D. L o t n i c t w o

Zał. 16 - Przydział lotów i oddziałów lotnictwa do współpracy z jednostkami art.pl.

" 17 - Szkoła ognia lotnictwa

" 18 - Przydział samolotów na ćwiczenia garnizonowe i pozagarnizonowe oraz na ostre strzelania do holowania rękawa

" 19 - Przydział oddziałów lotnictwa do w.j.piech.i kaw.

U w a g i: 1/ Przydział oddziałów sap.do współpracy z lotnictwem reguluje rozkaz MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.dz. 4858/Wyszk.tj.39.

2/ Przydział oddziałów lotnictwa oraz posterunków meteorologicznych do współpracy z artylerią w czasie szkoły ognia i z flotą uregulowany rozkazem MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.dz.5000/Wyszk.tj.

2/ Szkolenie placówek łączności art.we współpracy z lotnikiem uregulowane rozkazami MSWojsk.Dep. Dow.Og.L.dz.3792, 4308 i 4858/Wyszk.tj.39.

E. Bronie pancerne

Zał. 20 - Obozy jednostek broni pancernych

" 21 - Przydział oddziałów broni panc.do w.j.

U w a g a: Przydział samolotów na ćwiczenia garnizonowe i pozagarnizonowe reguluje zał.18

F. S a p e r z y

Zał. 22 - Przydział oddziałów saperów do w.j.piechoty i kawalerii i na ćwiczenia wspólne

U w a g i: 1/ Koncentracje baonów sap., ośrodków sap.-pion., baonów sap.specjalnych oraz przydział oddziałów saperów do współpracy z lotnictwem i na szkołę ognia art.pl. będą uregulowane dodatkowymi rozkazami szczególnymi.

2/ Przydział samolotów na ćwiczenia garnizonowe i pozagarnizonowe reguluje zał.18.

G. Wojska łączności

U w a g i: 1/Przydział oddziałów wojsk łączności do dyspozycji kierowników ćwiczeń wspólnych będzie uregulowany dodatkowym rozkazem szczególnym.

2/Przydział samolotów na ćwiczenia garnizonowe i pozagarnizonowe reguluje zał.18.

H. Korpus Ochrony Pogranicza

Zał. 23 - Przydział oddziałów ćwiczebnych do jednostek KOP

" 24 - Współpraca jednostek KOP z w.j.piech.i kaw.podczas koncentracji letniej 1939 r.

I. Obozy ćwiczeń

" 25 - Plan wykorzystania obozów ćwiczeń i terenów ćwiczebnych w 1939 r.

III. ZARZĄDZENIA MATERIAŁOWE

Zał. 26 - Przydział taboru silnikowego

" 27 - Przydział amunicji i środków pozorowania pola walki na ćwiczenia garnizonowe w okresie budżetowym 1939/40

" 28 - Przydział amunicji i środków pozorowania pola walki dla dców w.j. na ćwiczenia bojowe w czasie koncentracji letniej i współpracę z oddziałami broni pozadywizyjnych /pozabrygadowych/

C Z E Ś Ć I

WYTYCZNE ORGANIZACJI SZKOLENIA

I. Cele na półrocze letnie

1. Głównym tematem do rozpracowywania w szkoleniu dowódców i oddziałów w półroczu letnim 1939 pozostaje obrona stała.

Celem szkolenia w tej dziedzinie ma być:

- całkowite zrozumienie przez dowódców wszystkich szczebli ducha unowocześnionych zasad obrony stałej

- ustalenie jednolitego i wspólnego dla całego wojska języka, wskazującego praktyczne stosowanie tych zasad w warunkach, możliwie najwięcej zbliżonych do spodziewanej rzeczywistości wojennej. /Nacierający wprowadzi, obok od dawna używanych środków, duże ilości lotnictwa, broni panc.i środków chemicznych/.

U w a g a: Studium obrony stałej w kawalerii prowadzić, zgodnie z wskazówkami, podanymi w rozkazie MSWojsk.Dep.Dow.Og. L.11129/Wyszk.tj.38.

Jedynym źródłem udzielanych tu nauk ma być rozesłany, zatwierdzony "Wyciąg z Ogólnej instrukcji walki - Działania obronne" oraz regulaminy broni /walki/ - dział "Obrona".

2. Obok powyższego, głównego tematu, równolegle i nie z mniejszym naciskiem doskonalić dowódców i oddziały w tych dziedzinach przygotowania wojennego, jakie wskazałem w rozkazie MSWojsk.Dep.Dow. Og.L.8900/Wyszk.tj.38 /"Wytyczne szkolenia w półroczu zimowym 1938/39"/ oraz które wymieniam niżej w punkcie II.

Dlatego w dobieraniu tematów ćwiczeń taktycznych z oddziałami i bez oddziałów pozostawiam wolną rękę dowódcom w.j. /dowódcom broni i grup / z tym, że przewagę dawać tematowi głównemu, zwłaszcza w ćwiczeniach bez oddziałów, oraz jak największą uwagę zwrócić na

szkolenie dowódców i oddziałów w działaniach w ciemnościach.

Wszystkie marsze podróżne z reguły wykonywać po zapadnięciu zmroku.

Przynajmniej połowa ćwiczeń taktycznych z oddziałami ma być wyłącznie poświęcona działaniom nocnym, przy tym zakres i ramy ćwiczeń stopniowo rozszerzać tak, by dowódcy i oddziały uzyskały całkowitą sprawność w organizowaniu i przeprowadzaniu nocą działań / w szczególności natarcia z obejściem przeciwnika/ nawet większych zgrupowań broni połączonych.

Ćwiczyć poza tym nocne natarcia przy współudziale czołgów / w okresie współpracy z jednostkami broni panc./ i bez czołgów.

3. Jeszcze bardziej docisnąć szkolenie dowódców i oddziałów w opl., oppanc.i opgaz. W tym celu wprowadzić, zwłaszcza w czasie pobytu poza garnizonem, okresy pełnego pogotowania plotn., ppanc. i pgaz. Ma to znaleźć swój wyraz w odpowiednim wyborze i maskowaniu, w miarę możliwości, miejsc postoju i zakwaterowania, w dopuszczalnym ograniczeniu swobody ruchu / nie tylko w dzień, lecz i w nocy/, właściwym doborze terenów i tematów ćwiczeń oraz w należytym zorganizowaniu służby ubezpieczeń.

U w a g i:

a/ Ponieważ w niemieckiej prasie wojskowej jest poruszane zagadnienie nataré nocnych z czołgami, należy przypuszczać, że noc nie usuwa możliwości zagrożenia pancernego /lotnicze istnieje już od dawna/.

b/ Ze względu na potrzeby oszczędzania masek pgaz.w okresach pogotowia nie wyjmować ich z torb i puszek.

4. Zwrócić pilną uwagę na uczenie wszystkich żołnierzy /oficerów i podoficerów bez różnicy stopnia oraz szeregowców/

"....racjonalnego i oszczędnego użycia każdego pocisku

/ Słowa Pana Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych/.

Ma to dotyczyć nie tylko przeprowadzanych strzelań ostrą amunicją, ale również tych wszystkich ćwiczeń bojowych i taktycznych z oddziałami, w których rzeczywistość pola walki jest pozorowana ślepymi nabojami.

W związku z tym

- zawsze przestrzegać karności w rozpoczynaniu, prowadzeniu i przerywaniu ognia

- docisnąć szkolenie oddziałów w zakresie kierownictwa walką ogniową pod kątem widzenia, że

" w razie wojny trzeba i taktykę naszą i strategię tak układać, żeby zawsze o braku materiału, o braku amunicji pamiętać". /Słowa Pana Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych/.

II. Wytyczne wychowania i szkolenia w półroczu letnim

Podawane tu wytyczne opieram na wynikach doświadczeń, zebranych w ubiegłym roku w czasie akcji zaolziańskiej, której przebieg zbliżony był do warunków rzeczywistości wojennej.

Na podstawie poczynionych spostrzeżeń wynika, że:

- ogólnie biorąc, dowódcy i oddziały są dość dobrze przygotowani do zadań na czas wojny

- w szczegółach ujawniają pod tym względem jeszcze dużo bardzo istotnych braków. Są one następujące:

W z a k r e s i e w y c h o w a n i a:

1. "Morale" wojska jest wysoka, jednak dopiero po przełamaniu u szeregowca, podoficera i młodszego oficera stanu początkowej niepewności.

Po każdym silniejszym napięciu nerwowym występuje zjawisko automatycznego spadku dyscypliny.

Przy dużych zaniedbaniach w wykonywaniu jednego z najbardziej zasadniczych, regulaminowych obowiązków każdego dowódcy - składania potrzebnych meldunków swemu przełożonemu, istnieje ogólna wada meldowania wiadomości nieścisłych, niesprawdzonych, bez oceny źródeł, nieraz rozmyślnie przejaskrawionych.

- - - - - - - - - - - -

Wymienione niedomagania świadczą o nie dość głęboko i gruntownie poprowadzonej akcji wychowawczej w oddziałach, której celem ma być, zgodnie z moimi żądaniami, wyrabianie typu żołnierza z charakterem, pewnego siebie, nieustępliwego, karnego i rzetelnego wykonawcy swoich obowiązków, przy tym prawdomównego i odpornego na wstrząsy psychiczne / przeżycia kryzysowe/ i wysiłki fizyczne.

Żądam od dowódców wszystkich szczebli ostatecznego pogłębienia zagadnienia wychowania żołnierskiego podległych dowódców i oddziałów pamiętając, że najlepszym oddziaływaniem wychowawczym jest wzorowy / w całym tego słowa znaczeniu / przykład osobisty.

Przy tym:

a/ Wyraźnie wyróżniać żołnierzy z charakterem, opanowanych i mających odwagę brania na siebie odpowiedzialności, a tępić bezwzględnie małoduszność, chwiejność, plotkarstwo i lenistwo.

U w a g a: Ma to szczególne znaczenie w sposobie traktowania uczni wszystkich szkół wojskowych i kursów, w których /przy ocenie kwalifikacyjnej/ powyższe wartości a nie suche zestawienie not powinny rozstrzygać o kolejności zajmowanych miejsc/lokat/.

b/ Wyrabiać pewność siebie i zaufanie we własne siły, zarówno u każdego dowódcy jak i szeregowca /zwłaszcza wśród żołnierzy rezerwy/. Te cechy, bowiem, są podstawą wartości ducha bojowego odddziału.

Środki:

- umiejętnie dalej prowadzona walka z "kompleksem własnej niższości", występującej przy porównaniu z osiągnięciami

natury technicznej, uzyskanymi rzekomo w zakresie przygotowań wojennych w Niemczech i Rosji /czego nie utożsamiać z lekceważeniem ew.przeciwników/

- wyplenienie zwyczaju stosowania arbitralnej i bezwzględnej krytyki w omówieniach różnych ćwiczeń.

2. Młode pokolenie dowódców /ofic.i podofic./, które nie ma własnych przeżyć wojennych, ujawnia duże niedociągnięcia w ocenie zjawisk rzeczywistości pola walki. Powoduje to w praktyce, poza szeregiem błędów w dowodzeniu taktycznym, zbędne alarmowanie przełożonych dowódców przesadnymi wiadomościami./Np. zmianę placówek przyjmują za przygotowanie do natarcia itp./.

Chociaż powyższy objaw jest zupełnie zrozumiały, niemniej jednak muszę stwierdzić, że przekazywanie własnych doświadczeń przez starszych dowódców młodszym dowódcom nie dało dotychczas należytych wyników.

- - - - - - - - - - -

W związku z tym rozkazuję otoczyć opieką i odpowiednio nastawić w wychowaniu młodszych dowódców zagadnienie szkolenia wyobraźni wojennej.

Jednym ze środków może być kończenie każdego wykładu z dziedziny walki / w szkołach wojskowych/ lub omówienia ćwiczenia / w szkołach i oddziałach/ kilkuminutowym opisem odpowiednio dobranego epizodu wojennego, odtwarzającego w plastyczny sposób przeżycia dowódców i oddziałów na tle konkretnego położenia bojowego, odpowiadającego tematowi wykładu lub ćwiczenia.

3. Młodzi podoficerowie, rekrutujący się spośród absolwentów oddziałowych szkół podoficerskich i szkół podofic.dla małoletnich /zwłaszcza tych ostatnich/ ujawniają małe poczucie obowiązkowości. /W akcji czadeckiej sprawiało to wrażenie po prostu uchylania się od boju/. Jednym z bezpośrednich skutków tego stanu

rzeczy jest to, że szeregowcy, obok dużych jeszcze niedociągnięć w zdyscyplinowaniu, mają - między innymi - słabo wpojone zasady poszanowania własności skarbowej.

Przykład: częste gubienie sprzętu i niedbała jego pielęgnacja w warunkach polowych, w których z natury rzeczy rola młodszego podoficera, jako dowódcy, najbliżej stojącego szeregowca i najwięcej mającego go "na oku", nabiera szczególnie dużego znaczenia.

- - - - - - - - - - -

Po raz ostatni podkreślam ważność i konieczność pełnego w całym tego słowa znaczeniu, przeprowadzenia odpowiedniego podziału obowiązków i odpowiedzialności wśród dowódców różnych stopni, od kaprala począwszy. Jest to jedyna droga, wiodąca nie tylko do odciążenia nadmiernie przepracowanej kadry oficerskiej, która w ten sposób może zyskać czas do samokształcenia, ale - przede wszystkim - do wytworzenia właściwego typu najniższych dowódców na czas wojny /obowiązkowych, z inicjatywą i doświadczonych/.

W zakresie wyszkolenia:

4. Najważniejszymi niedomaganiami, które wystąpiły w wojennym przygotowaniu dowódców i oddziałów w czasie działań zaolziańskich, były:

Powolne i ślamazarne rozwijanie się oddziałów do walki, obok małej dążności do uzyskania / lub przyśpieszenia/ rozstrzygnięcia przez działanie na skrzydło npla.

Nieumiejętność stosowania i przyjmowania odpowiednich szyków luźnych podczas zbliżenia się do nieprzyjaciela. Stosuje się w praktyce tylko marszową formę ubezpieczenia, chociażby istniała duża możliwość zagrożenia ogniowego już z najbliższego

horyzontu. Nie rozwija się nawet straży przednich, co powoduje raptowne zatrzymanie ruchu do przodu przy pierwszych strzałach przeciwnika.

- - - - - - - - - - -

Zagadnienie "luźnej musztry bojowej" znajdzie właściwe rozwiązanie w przepracowywanych obecnie regulaminach walki poszczególnych rodzajów wojska. Do tego czasu rozkazuję ściśle stosować się do ducha i treści obowiązujących w tej dziedzinie zasad i przepisów regulaminowych rozszerzając odpowiednio zakres oraz czas poświęcony na szkolenie techniczno-bojowe dowódców i oddziałów.

Mała dbałość o nawiązanie i utrzymanie łączności z przełożonym dowódcą i sąsiadami.

- - - - - - - - - - -

Żądam zwiększenia nacisku celem usunięcia niedomagań, gdyż świadczą one o niewłaściwym kierunku taktycznego szkolenia dowódców. W pracy nad pogłębieniem przygotowania dowódców w tej dziedzinie stosować właściwą miarę. Mianowicie:

a/ na niższych szczeblach dowodzenia, w zasadzie do baonu /równorzędnego /włącznie, żądać przede wszystkim

- szybkości decyzji i rozkazodawstwa
- pełnego wyzyskiwania technicznej wydajności całego posiadanego i przydzielonego sprzętu ogniowego w danych warunkach terenowych
- parcia w przód w działaniach zaczepnych, uporczywości w obronie
- automatyzmu rozpoznania /zwłaszcza bojowego/, ścisłego i częstego meldowania, łączności z przełożonym oraz sąsiadami;

b/ na średnich i wyższych szczeblach dowodzenia/zasadniczo od pułku wzwyż/ dawać przewagę istocie pomysłu taktycznego, pojmowanego jako:

- najodpowiedniejsza organizacja nakazanego /lub wybranego/ działania, zależnie od otrzymanego zadania
- stałe dążenie do szukania rozstrzygnięcia przez działanie na skrzydło i tyły przeciwnika
- szybkość i dokładność rozkazodawstwa.

Zatem myślą przewodnią treści szkolenia taktycznego dowódców ma być: uproszczenie na szczeblach niższych, ożywienie logiczną i uzasadnioną pomysłowością na średnich i wyższych.

5. Inne braki w technice dowodzenia, jak:

- za małe lub nieumiejętne wykorzystywanie pocztów, szczególnie przez oficerów rez.

- zła organizacja obserwacji /charakterystycznym zjawiskiem jest zwyczaj grupowania na jednym punkcie obserwacyjnym po kilku dowódców z pocztami/

- niewłaściwe korzystanie z drutowych środków łączności, wyrażające się w przeciążaniu ich w czasie walki małoważnymi rozmowami

- niemal zupełny brak umiejętności rozporządzania taborami / każdy oddział, od kompanii począwszy, wchodzi do walki ze swym taborem bojowym i bagażowym, pozostającym przez cały czas boju w stanie pełnej gotowości marszowej bez żadnej potrzeby/.

- - - - - - - - - -

Powyższe spostrzeżenia są dowodem niewystarczającego dociśnięcia w nauce rzemiosła, w ścisłym tego słowa znaczeniu. Jest to prosty skutek złego zwyczaju poszukiwania szybkich i efektownych wyników w przeprowadzanych ćwiczeniach taktycznych

z oddziałami, co z natury rzeczy pociąga za sobą osłabienie wrażliwości na zasadnicze nawet błędy w technice dowodzenia.

Zwracam na ten fakt uwagę wszystkich dowódców, odpowiedzialnych za przygotowanie wojenne podległych dowódców i oddziałów. Nieustępliwość i czujność w zakresie szczegółów pracy wykonawczej jest tym bardziej konieczna, że ma to zasadnicze znaczenie dla urabiania typu obowiązkowego żołnierza.

- - - - - - - - - -

6. Braki w indywidualnym wyszkoleniu dowódców i szeregowców:

- niechęć do bojowego zachowania się / w piechocie, kawalerii i artylerii / oraz okopywania się / w piechocie/

- niewystarczająca znajomość maski pgaz.wz.32 /w piechocie/

- brak wprawy w dysponowaniu zwiadem i rysowaniu szkiców /wśród młodych oficerów art., pełniących funkcje adiutantów i oficerów zwiadowczych/

- nieumiejętność rozróżniania sylwetek nplskich płatowców i wozów pancernych / w piechocie, kawalerii i artylerii plotn./

- nieumiejętność posługiwania się busolą przez oficerów rez./ w piechocie/.

- - - - - - - - - -

Dowódcy kierujący szkoleniem skontrolują, przy sposobności przeprowadzanych inspekcyj i przeglądów, powyższe działy indywidulanego wyszkolenia podległych żołnierzy i wydadzą, w razie potrzeby, odpowiednie zarządzenia, celem usunięcia stwierdzonych niedociągnięć.

Szczególną uwagę zwrócić na stan i poziom przygotowania oddziałów do wykonywania umocnień polowych / okopywanie się

w natarciu, kopanie rowów, schronisk itd. w obronie/ zarówno podczas ćwiczeń garnizonowych jak i pozagarnizonowych.

III. Organizacja szkolenia kadry stałej

1. Organizacja szkolenia taktycznego dców niższych i średnich

a/ Stosować zasady, podane w punkcie III rozkazu MSWojsk. Dep.Dow.Og.L.8900/Wyszk.tj.38/ "Wytyczne szkolenia w półroczu zimowym 1938/39"/.

Ćwiczenia taktyczne bez oddziałów organizować zgodnie z rozkazem MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.dz.4700/Wyszk.tj.39 /pkt IV ustęp 2/.

Przyznane kredyty na ćwiczenia taktyczne bez oddziałów na cały rok 1939/40 podają załączniki 1-9.

Gospodarowanie powyższymi kredytami - jak w roku ubiegłym.

Kredyty na materiały pędne i smarne do samochodów oddziałowych oraz do samochodów dowódców w.j. - przydzielam oddzielnie w cz.II niniejszego rozkazu.

b/ Przy organizowaniu szkolenia taktycznego dowódców niższych i średnich stosować zasadę stopniowego podciągania ich na wyższy szczebel dowodzenia. W czasie wojny bowiem, po pierwszych stratach, szybko wystąpi zjawisko przesuwania dowódców na wyższe szczeble / w porównaniu z posiadanym stopniem/.

O tym, czy danego dowódcę można wyznaczyć w ćwiczeniu na wyższy szczebel, mają rozstrzygać tylko jego zdolności i posiadane cechy charakteru oraz umiejętności, a nie rygorystyczne przestrzeganie dat starszeństwa lub fakt ukończenia odpowiedniego kursu doskonalącego./Np.dcą baonu w ćwiczeniu niekoniecznie musi być tylko major albo kapitan z ukończonym kursem unifikacyjnym

w C.W.Piech./.

c/ Celem dalszego praktycznego szkolenia oficerów artylerii w znajomości zasad walki piechoty i kawalerii, zapoczątkowanego w półroczu zimowym 1938/39, dowódcy w.j.piechoty i kawalerii mają zorganizować udział oficerów mł.art.lekkiej i organicznych d.a.c.co najmniej w 2 ćwiczeniach z oddziałami na temat obrony stałej w charakterze dublujących dowódców kompanii/szwadronów/ lub plutonów piechoty/ kawalerii/.

2. Organizacja szkolenia wyższych dców,sztabów i pocztów

a/ Ewentualne szkolenie dowódców i sztabów w.j.w półroczu letnim br. przy pomocy ćwiczeń specjalnych będzie uregulowane dodatkowymi rozkazami szczególnymi.

b/ Ćwiczenia szkieletowe dla szkolenia pocztów od baonów /równorzędnych/ w górę prowadzić jak w latach ubiegłych zwracając szczególną uwagę w br. na przygotowanie organów informacyjnych oddziałów do zadań na czas wojny.

/równorzędnych/

c/ Szkolenie pocztów plutonowych i kompanijnych prowadzić przy pomocy ćwiczeń bojowych oddziałów. W ćwiczeniach tych kłaść nacisk głównie na technikę pracy pocztów /ugrupowanie pocztu w bo - ju, praca członków pocztu, przesuwanie pocztu rzutami przy zmianie posterunku bojowego dowódcy itp./.

3. Wychowanie fizyczne kadry stałej

Plan obowiązkowego i ochotniczego wychowania fizycznego oprzeć na dotychczasowych zasadach.

Plan zawodów, obozów i kursów sportowych, organizowanych przez Związek W.K.S., został ogłoszony osobno.

IV. Organizacja szkolenia żołnierzy rezerwy

Stosować zasady podane w roku ubiegłym w pkt.II -3 rozkazu MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.2000/Wyszk.tj.38.

Jako naczelne wymaganie wysunąć, że każdy żołnierz rezerwy, zwłaszcza dowódca, powinien być powołany na ćwiczenia do jednostki szkolącej wtedy, kiedy jego szkolenie może być najbardziej wydajne / z punktu widzenia nadanego mu przeznaczenia wojennego/.

W szkoleniu żołnierzy rezerwy na pierwszym miejscu mają znaleźć się zagadnienia nowoczesnej oppanc. i opl. /praktyka wykazuje, że pod tym względem rezerwiści, zwłaszcza starszych roczników, mają b.duże braki/ strzelectwo i poznanie nowoczesnego sprzętu i środków walki.

Stawiając dowódcom rezerwy, zgodnie z moimi żądaniami, wysokie wymagania w zakresie wartości dowódczych nie osłabiać przez to ich pewności siebie.

U w a g a: W akcji zaolziańskiej okazało się, że dowódcy rezerwy do tego stopnia nie mają zaufania we własne siły, iż z najdrobniejszymi rzeczami zwracają się po autorytatywne rozstrzygnięcia do dowódców baonów/równorzędnych/.

Tępić, wreszcie, zły zwyczaj usuwania dowódców rezerwy od dowodzenia na czas trudniejszych działań i wyznaczania na ich miejsce oficerów /podofic./sł.stałej. Nie potrzebuję podkreślać, jakie płyną stąd ujemne skutki dla przygotowania żołnierzy rez.do zadań na czas wojny.

V. Organizacja szkolenia oddziałów

A. Ćwiczenia w jednostkach i garnizonowe

Ilość ćwiczeń z oddziałami we własnych ramach jednostek ustalą dowódcy w.j. /broni, grup/ we własnym zakresie.

Ilość ćwiczeń garnizonowych w półroczu letnim ustalam na 2-3 z tym, że wszystkie mają być poświęcone działaniom w ciemnościach.

Współpracę z lotnictwem organizować i prowadzić na dotychczasowych zasadach.

Przydział samolotów na ćwiczenia garnizonowe i pozagarnizonowe oraz na ostre strzelania plotn. reguluje załącznik 18. Garnizony odległe ponad 100 km od m.p.pułku lotniczego mogą żądać samolotu do współpracy tylko raz na miesiąc.

B. Szkoła ognia artylerii

1. Plutony artylerii piechoty

Koncentrację i szkołę ognia plutonów art.piech.oraz odbycie 2-dniowych strzelań przez plutony art.piech.niektórych dywizyj piechoty uregulowałem rozkazami MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.3842,4700 i 4907/Wyszk.tj.39.

Ponieważ w obozach piechoty /patrz niżej rozdział E-2/ mają wziąć udział pułki piechoty w pełnych składach organicznych, dcy w.j. mogą w tym czasie, w razie potrzeby, zarządzić powtórną koncentrację plutonów art.piech.ustalając czas jej trwania we własnym zakresie /pod warunkiem, że z tego tytułu nie powstaną żadne dodatkowe koszty/.

2. Jednostki artylerii lekkiej,konnej,ciężkiej,najcięższej i motorowej

Szkołę ognia tych jednostek artylerii regulują rozkazy M.S.Wojsk.Dep.Dow.Og.L.dz.4290 i 5000/Wyszk.tj.39.

Szczegółowe wytyczne dla szkoły ognia wydał szef Departamentu Artylerii za L.1100/tj.Wyszk.Og.39.

3. Jednostki artylerii przeciwlotniczej

Szkołę ognia bateryj 40 mm jednostek artylerii przeciwlotniczej reguluje rozkaz MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.dz.4700/Wyszk.tj.39.

Szkołę ognia sprzętu 75 mm ureguluję dodatkowym rozkazem.

C. Współpraca lotnictwa z artylerią w garnizonach

1. Współpraca lotnictwa z jednostkami art.lekkiej, ciężkiej, konnej, najcięższej i motorowej

Współpracę organizować według tych samych zasad jak w latach ubiegłych./Ilość ćwiczeń i sposób organizacji współpracy zostały określone w "Wytycznych szkolenia w półroczu letnim 1936" - rozkaz MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.1200/Wyszk.tj.36/.

2. Współpraca lotnictwa z jednostkami art.plotn.

a/ Współpracę w stałych miejscach załogowania organizować na przestrzeni całego okresu budżetowego w sposób,podany w załączniku 16 i według rozkazu MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.dz.4700/Wyszk.tj.39.

W związku z tym:

1/ Dowódca lotnictwa przydzielił do środka p.w.lotniczego w Białej Podlaskiej /według szczególnego rozkazu/ 2 samoloty typu "Potez XXV" z 8-10 rękawami, wyzyskując do obsługi pilotów i mechaników z tego ośrodka.

Ilość i terminy lotów uzgodnić z komendantem C.W.O. P.P.

2/ Lądowiska dla samolotów, przydzielonych do współpracy z 2 i 15 dapl oraz 13 bat.art.plotn. /według rozkazu L.dz.4700/ Wyszk.tj.39/, wybiorą dowódcy zainteresowanych pułków lotniczych w porozumieniu z właściwymi komendantami garnizonów.

Bezpieczeństwo na lądowiskach zapewnią zainteresowani

dowódcy O.K.

b/ Współpracę podczas szkoły ognia art.pl.organizować zgodnie z moimi rozkazami szczególnymi.

c/ Sposób pokrycia kosztów organizacji współpracy według punktu a-2 i kosztów lotów, wykonywanych przez aerokluby - warszawski, wileński i śląski oraz ośrodek p.w.lotniczego w Białej Podlaskiej, regulują w części II,pkt. 7 niniejszych wytycznych.

3. Szkolenie placówek łączności

Szkolenie placówek łączności artylerii w pułkach lotniczych uregulowałem rozkazami MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.dz.3792,4308 i 4858/Wyszk.tj.39.

D. Koncentracje oddziałów specjalnych

1. Plutony i szwadrony pionierów

Dowódcy wielkich jednostek przeprowadzą koncentrację pionierów według załącznika 10. Koncentrację odbyć:

- w piechocie: 6-tygodniową z tym, by ją zakończyć przed wyruszeniem pułków do obozów piechoty; w związku z tym pozostawiam dowódcom dyw.piech.wolną rękę w określeniu daty rozpoczęcia i zakończenia koncentracji plutonów pionierów oraz zezwalam, w razie potrzeby, na przyśpieszenie o kilka dni daty wcielenia młodszego rocznika do plutonów pionierów

- w kawalerii/łącznie z drużynami pion.chem.pułków kaw./: do 8 lub 15 VII.

Dowódcy Wołyńskiej bryg.kaw.zezwalam na wcześniejsze zorganizowanie koncentracji z tym, by końcowe 2 tygodnie zazębiały się z koncentracją ośrodka sap.-pion.13 d.p.

2. Drużyny pionierów specjalnych / w piechocie/

Dowódcy dyw.piech.zarządzą 3-tygodniową koncentrację pionierów specjalnych w ramach dywizji przy jednym z pułków piechoty podczas pobytu w obozie / w czasie między 28 VII a 22 VIII/.

W tym czasie przeprowadzić większą ilość ćwiczeń z gazami parzącymi przy użyciu przydzielonych min gazowych.

3. Oddziały armatek przeciwpancernych

a/ Odbycie strzelań bojowych przez plutony armatek ppanc. niektórych d.p.i p.p. uregulowałem rozkazami L.dz.3842,4700 i 4907/ Wyszk.tj.39.

b/ Dla odbycia szkoły ognia i szkolenia w terenie /poza garnizonem / dowódcy wielkich jednostek organizują 2-3-tygodniową koncentrację oddziałów i plutonów armatek ppanc., według następujących wskazówek:

- w tych dywizjach piechoty, w których na zasadzie rozkazu L.4700/Wyszk.tj.39 nie odbyła się koncentracja, w lipcu w obozie dywizyjnego kursu podchor.rez. / zasadniczo/ lub w obozie piechoty /jeżeli jest niemożliwe wcześniejsze zorganizowanie koncentracji, ze względu na szkołę ognia art., odbywającą się na tym samym poligonie/

- w wielkich jednostkach kawalerii - w czasie obozów kawalerii, w okresie między 15 VII - 15 VIII.

4. Koncentracja zwiadowców konnych i kolarzy

Dowódcy dyw.piech.zorganizują 3-tygodniowe koncentracje zwiadowców konnych./Dca 19 d.p.zgodnie z rozkazem MSWojsk.Dep.Dow. Og.L.dz.3810/Wyszk.tj.39/. Szkolenie kolarzy prowadzić w ramach plutonu zwiadowców. W tym czasie wyszkolić zwiadowców konnych i kolarzy jako wypatrywaczy opl., oppanc.i opgaz.

5. Koncentracja oddziałów łączności w wielkich jednostkach

a/ Dowódcy wielkich jednostek zorganizują 4-tygodniową wspólną koncentrację kompanij /szwadronów/ łączności oraz plutonów łączności pułków piech. /kaw./ w czasie do:

- 20 VII w dywizjach piechoty
- 8 VII w brygadach kawalerii.

Ewentualny udział plutonów łączności pal, dac i dak w tych koncentracjach uregulują dowódcy w.j.

Koncentrację organizować w tym ze stałych miejsc załogowania organicznych jednostek d.p./b.k./, z którego, w razie potrzeby, skoncentrowane oddziały mogłyby najszybciej osiągnąć swe stałe garnizony. W tej sprawie wydam jeszcze dodatkowy rozkaz szczególny.

Dowódca 2 d.p.Leg. zorganizuje koncentrację dla celów doświadczalnych, według zasad, podanych w "Zapowiedzi" do "Wytycznych szkolenia".

W koncentracjach plutonów łączności w piechocie młodszy rocznik nie bierze udziału. /Nie dotyczy 2 d.p.Leg./.

b/ W czasie koncentracji przeprowadzić szkolenie placówek łączności z lotnikiem zapotrzebowując w myśl zał.18:

- w garnizonach, odległych do 100 km, od lotniska pułku lotniczego - loty przynajmniej trzykrotnie w czasie trwania koncentracji
- w garnizonach, odległych ponad 100 km - samolot jednorazowo na 2 dni, jeżeli znajduje się na miejscu lądowisko LOPP.

6. Szkolenie obsług radiostacyj we współpracy z lotnikiem

Szkolenie obsług radiostacyj kompanij /szwadronów/ łączności wielkich jednostek oraz plutonów łączności jednostek piechoty i kawalerii we współpracy z lotnikiem przeprowadzać w garnizonach w czasie ćwiczeń garnizonowych według tych samych zasad jak w roku

ubiegłym.

7. Inne koncentracje specjalne

Zezwalam dowódcom dyw.piech. na zorganizowanie, jeżeli będą tego wymagały warunki miejscowe i konieczności wyszkoleniowe:

a/ koncentracji strzelców wyborowych w pułkach piechoty dla odbycia strzelań szkolno-bojowych i bojowych oraz ewent.dla przeprowadzenia klasyfikacji:

b/ dywizyjnego uzupełniającego kursu dla podoficerów obserwatorów, absolwentów oddziałowych szkół podofic.;

c/ dywizyjnego kursu wypatrywaczy pieszych służby obserwacyjno-meldunkowej opl.i oppanc.

Wybór miejsca, okresu i czasu trwania tych dodatkowych koncentracyj specjalnych pozostawiam uznaniu dowódcy dywizji z tym, że należy je zorganizować w jednym ze stałych miejsc załogowania jednostek lub podczas pobytu w obozie.

E. O b o z y

1. Obozy piechoty

a/ Szkolenie piechoty w obozach przeprowadzić w czasie i w miejscu, określonych w załącznikach 11/I - 11/X.

Celem wyrównania poziomu szkolenia, ustaliłem w roku bieżącym różne daty rozpoczęcia obozów przez poszczególne dywizje piechoty, aby móc przedłużyć czas pobytu w obozie dla tych dywizyj, które mają szczególnie niekorzystne warunki szkolenia w garnizonie lub dalekie domarsze do swoich obozów ćwiczeń.

Zezwalam dowódcom dyw.piech. na podobne różniczkowanie, za zgodą dowódców O.K., terminów rozpoczęcia obozów przez poszczególne pułki piechoty w ramach dyw.piech. pod warunkiem, że z tego

tytułu nie powstaną większe koszty, niż gdyby wszystkie pułki danej dywizji rozpoczynały obóz w jednym dniu / wyznaczonym w załącznikach 11/I-11/X /.

b/ W obozach piechoty mają wziąć udział w br.pułki piechoty w swych pełnych organicznych składach./W 9 d.p. w drugiej części obozu ma wziąć również udział 9 pal/. W garnizonach pozostawić tylko najniezbędniejszą ilość kadry stałej oraz strzelców starszego rocznika dla pełnienia służby wartowniczej oraz zaspokojenia koniecznych potrzeb wewnętrznych.

W obozach przemieszać oba roczniki w ramach oddziałów tworząc w każdym pułku 2-3 bataliony, zależnie od wysokości stanów liczebnych. Daty przemieszania ustalą dowódcy dywizyj we własnym zakresie /jak najwcześniej, o ile możności od samego początku/.

c/ Zezwalam dowódcom dyw.piech.na zabranie do obozów piechoty części dywizyjnych kompanii łączności dla celów rozbudowy wewnętrznej łączności. Ze względów budżetowych używać do tego celu tylko najniezbędniejszej ilości środków łączności./ W szczególności ograniczać ilość wynajmowanych środków przewozowych/.

2. Obozy kawalerii

a/ Zorganizować w czasie: 15 VII - 15 VIII.

Rejony obozów wybiorą dowódcy w.j.kaw.w pobliżu rejonów stałego załogowania organicznych jednostek. /Przy wyborze rejonów dowódca Krakowskiej b.k. zastosuje się do wskazówek, podanych w "Zapowiedzi" do "Wytycznych szkolenia"/.

b/ Zezwalam na wyruszenie w.j.kaw.do obozów w pełnych składach organicznych /łącznie z dyonami art.konnej/.

W związku z tym dowódcy brygad kaw., których d.a.k. i odbędą szkołę ognia w pierwszej kolejce, mogą organizować obozy w pełnym składzie brygady od 15 VII. Dyony art.konnej pozostałych

brygad mogą dołączyć do rejonów obozów własnych brygad koleją bezpośrednio po ukończeniu szkoły ognia.

c/ Przebieg szkolenia w obozach - jak w roku ubiegłym.

F. Koncentracja ogólna

1. Zarządzenia ogólne

Szkolenie oddziałów poza garnizonem zakończyć ogólną koncentracją /jak zał. 11/I-11/X /, którą:

a/ rozpocząć:

- w dywizjach piechoty 24 sierpnia
- w brygadach kawalerii 16 sierpnia
- w jednostkach i oddziałach pozadywizyjnych i pozabrygadowych w terminach, podanych w odpowiednich załącznikach;

b/ zakończyć:

- we wszystkich wielkich jednostkach i oddziałach w dniu 15 września / dzień powrotu do stałych garnizonów/.

W związku z tym rezerwistów i starszy rocznik zwolnić do 18 IX włącznie zwalniając przede wszystkim rezerwistów.

Wyjątek stanowią: wszystkie jednostki lotnicze, broni panc., art.motorowej, plotn.i najcięższej oraz zmotoryzowane oddziały sap., w których starszy rocznik i rezerwistów można zwolnić do 23 IX.

Poza tym zezwalam, w razie potrzeby, na opóźnienie zwolnienia do 20 IX w tych oddziałach wojsk łączności, które będą uczestniczyły w ostatniej serii ćwiczeń wspólnych./ Ćwiczeń mdyw. w rb. nie będzie/.

Dowódcy dywizyj piechoty i brygad kawalerii powiadomią na czas dowódców jednostek, wystawiających przydzielane oddziały

ćwiczebne broni pozadywizyjnych i pozabrygadowych, do jakiego rejonu mają przybyć te oddziały, wskazując jednocześnie stacje wyładowcze dla przybywających koleją.

2. Wielkie jednostki piechoty

a/ Sposób przeprowadzania koncentracji

Wszystkie dywizje piechoty mają odbyć koncentrację w oparciu o stałe albo prowizoryczne obozy ćwiczeń lub w rejonach położonych centralnie w stosunku do m.p.gros swych organicznych jednostek, przeprowadzając ćwiczenia w ich pobliżu we własnych ramach. Ewent.odbycie przez niektóre d.p.koncentracyj ruchowych uregulują dodatkowo.

Niezbędne wskazówki co do ewentualnego przeprowadzenia ćwiczeń wspólnych wydam osobno zainteresowanym dowódcom.

b/ Dołączenie do pułków piechoty rezerwistów, powołanych na okres koncentracji, i przemieszanie ich z obu rocznikami w ramach oddziałów - przeprowadzić jak w roku ubiegłym.

c/ Podział czasu koncentracji na różne szczeble ćwiczeń przeprowadzić na tych samych zasadach jak w roku ubiegłym.

d/ Ćwiczenia kwatermistrzowskie mają trwać 3 dni.

Zezwalam dowódcom dyw.piech.na zorganizowanie tych ćwiczeń jeszcze w garnizonach przed wyruszeniem do obozów i w ramach poszczególnych pułków / 3 ćwiczenia na szczeblu wzmocnionego baonu piechoty, zamiast jednego ćwiczenia pułkowego/ pod warunkiem, że nie spowoduje to większych kosztów, niż gdyby miało odbywać się jedno ćwiczenie na szczeblu pułku w czasie koncentracji ogólnej.

e/ Koncentracja krakusów

Dowódcy dyw.piech., mający już sformowane oddziały krakusów, powołają je na 10-dniową koncentrację, w zasadzie

w drugiej połowie koncentracji ogólnej, tworząc z nich własną kawalerię dywizyjną. Tylko w razie niemożliwości powołania pełnej ilości krakusów zezwalam formować kawalerię dywizyjną spośród oddziałów kawalerii, przydzielanych do współpracy /zwłaszcza w dywizjach, uczestniczących w ćwiczeniach wspólnych/ z tym, że z krakusów stworzyć zwarte oddziały/ plutony ewent.sekcje/ w ramach szwadronów k.d.oraz że tymi mieszanymi szwadronami będą dowodzili oficerowie krakusów / ze względu na przeznacznie/.

Powołanie oficerów rez. do szwadronów krakusów na czas koncentracji ureguluje szef Biura Personalnego. Konie wierzchowe dla tych oficerów przydzielą dowódcy dyw.piech.ze stanu podległych jednostek.

Osiągnięcie rejonów koncentracji dywizyj przez oddziały krakusów - marszem pieszym.

Powrót po koncentracji do stałych garnizonów uskutecznić zgodnie z wskazówkami, podanymi w załącznikach 11/I - 11/X.

Zwracam uwagę na konieczność umiejętnego stopniowania zaprawy i wysiłków, wymaganych od krakusów w czasie koncentracji, aby nie zniechęcić ochotniczego elementu.

Szczegółowe zarządzenia organizacyjne i materiałowe wyda szef Departamentu Kawalerii.

f/ Przydział /współpracę / oddziałów ćwiczebnych innych broni regulują załączniki 13,14,15,19,21 i 22.

Przydział oddziałów ćwiczebnych piechoty do w.j.kawalerii regulują zał.11/I-11/X i 12.

Dowódcy dyw.piech., otrzymujący do współpracy kawalerię, mają:

- na 2 tygodnie naprzód podać dowódcom brygad kaw. plan przewidzianych ćwiczeń z udziałem przydzielonych jednostek

kawalerii oraz rejony wyjściowe tych ćwiczeń

- organizować ćwiczenia w taki sposób, by jednostki kawalerii po każdych trzech dniach ćwiczeń miały jeden dzień do własnego rozporządzenia /bez domarszów do rejonów wyjściowych/.

3. Wielkie jednostki kawalerii

a/ Koncentrację przeprowadzić w sposób ruchowy bezpośrednio po zakończeniu szkolenia w obozach.

Obszary koncentracji wybrać tak, by leżały centralnie w stosunku do m.p. gros organicznych jednostek brygad. Nie dotyczy to:

- dcy Krakowskiej b.k., który przy wyznaczaniu ścisłego rejonu koncentracji, zastosuje się do wskazówek, podanych w "Zapowiedzi" do "Wytycznych szkolenia" /pkt III-B-2-d/

- dcy Podolskiej b.k., który wybierze obszar koncentracji na północ od Dniestru tak, aby największa ilość ćwiczeń wypadła w rejonie Brzeżany -Rohatyń - Halicz - Podhajce.

Wskazówki co do ewent.odbycia ćwiczeń wspólnych wydam dodatkowo.

b/ Czas przeznaczony na własną koncentrację wyzyskać dla przeprowadzenia ćwiczeń na szczeblu pułku i brygady kawalerii oraz ćwiczeń współdziałania z przydzielonymi oddziałami broni pozabrygadowych.

Przydział /współpracę/ tych oddziałów regulują załączniki 11/I-11/X, 12,14,15,19,21 i 22.

c/ Nazwy w.j.kawalerii, które mają współpracować z piechotą w końcowym okresie koncentracji, podają załączniki 11/I-11/X,12 i 13.

W okresie ćwiczeń współpracy z piechotą wolny czas

wyzyskać dla pogłębienia przygotowania taktycznego dowódców i wyszkolenia bojowego własnych oddziałów.

d/ W okresie własnej koncentracji przeprowadzić jedno 2-3 dniowe ćwiczenie kwatermistrzowskie na tle dowolnie wybranego założenia taktycznego na szczeblu wzmocnionego pułku kawalerii. Ćwiczebne oddziały sformować ze składu brygady uzupełniając wozami z wynajmu tylko w razie rzeczywistej potrzeby.

4. Artyleria

Organizację oddziałów ćwiczebnych artylerii dywizyjnej i brygadowej przeprowadzić jak w roku ubiegłym.

W czasie koncentracji ogólnej odbyć ostre strzelania artylerii z piechotą i kawalerią jak w roku ubiegłym.

Dowódcy wielkich jednostek tak zorganizują te strzelania, aby mogła w nich wziąć udział możliwie największa ilość piechoty i kawalerii./Chodzi o zaprawienie jak największej ilości młodych dowódców i szeregowców do przebywania w pobliżu ostrzeliwanej strefy/.

Amunicję artyleryjską przydzielą, na zasadzie rozdzielnika szefa Departamentu Artylerii, szefowie uzbrojenia właściwych O.K., którym dowódcy wielkich jednostek mają podać w odpowiednim czasie termin i miejsce dostarczenia amunicji.

5. Ćwiczenia wspólne

Przewiduję ewentualne przeprowadzenie ćwiczeń wspólnych w br.w trzech seriach:

- pierwszej w czasie 5 IX - 7 IX
- drugiej " 8 IX - 10 IX
- trzeciej " 10 IX - 13 IX.

Szczegółowe zarządzenia do ćwiczeń wspólnych otrzymają dodatkowo zainteresowani dowódcy.

6. Staże oficerów

Zorganizować na tych samych zasadach jak w roku ubiegłym.

Staże w oddziałach piechoty w czasie od 24 VIII do 15 IX odbędą również oficerowie sztabowi broni panc.i wojsk łączności.

Imienne powołanie oficerów na staże ogłosi w swoim czasie szef Biura Personalnego MSWojsk.

Poza tym szef Biura Personalnego MSWojsk. wyznaczy możliwie największą ilość oficerów z instytucyj centralnych/za zgodą właściwych szefów i dowódców/ i z dowództw okręgów korpusów, celem wzięcia udziału w ćwiczeniach z oddziałami w czasie koncentracji.

Oficerów tych należy powoływać w zasadzie na okres do 10 dni i przydzielać przede wszystkim do rozporządzenia kierowników ćwiczeń wspólnych /na rozjemców/ i do wielkich jednostek, uczestniczących w tych ćwiczeniach.

G. Ćwiczenia broni pozadywizyjnych i pozabrygadowych

1. A r t y l e r i a

Przydział do wielkich jednostek oddziałów ćwiczebnych artylerii pozadywizyjnej /pozabrygadowej/ i ich organizację na czas współpracy regulują załączniki 11/I-11/X, 14 i 23.

2. Artyleria przeciwlotnicza

Przydział do w.j.i na ćwiczenia wspólne oddziałów ćwiczebnych art.pl.regulują załączniki 11/I-11/X i 15.

3. L o t n i c t w o

a/ Szkołę ognia lotnictwa w tych jednostkach, których nie dotyczyły moje rozkazy L.dz.3792 i 4308/Wyszk.tj.39 i późniejsze rozkazy szczególne, odbyć według załącznika 17 i szczególnych zarządzeń dowódcy lotnictwa.

Dowódcy O.K., na których terenie odbywa się szkoła ognia, uregulują sprawę ubezpieczenia obozów ćwiczeń oraz przydział namiotów na ten czas dla jednostek lotnictwa.

b/ Przydziały jednostek lotnictwa:

- na ćwiczenia garnizonowe i pozagarn.reguluje zał.18
- do współpracy z artylerią w czasie szkoły ognia regulują rozkazy MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.dz.4290 i 5000/ Wyszk.tj.39.
- do współpracy z w.j.w czasie koncentracji regulują załączniki 19 i 23.

c/ Większe ćwiczenia lotnicze odbędą się ewentualnie w ramach jednego z ćwiczeń wspólnych ostatniej serii /według osobnych zarządzeń/.

4. Bronie pancerne

a/ Jednostki pancerne przeprowadzą w czasie od 26 VI do 12 VIII strzelania i szkolenie bojowe w obozach według załącznika 20.

Okres ten wyzyskać jednocześnie dla współpracy z jednostkami innych broni, znajdującymi się w tym czasie w tych samych obozach lub w ich pobliżu.

b/ 10 b.k. - według osobnych rozkazów, które wydam później:

- przeprowadzi w sierpniu koncentrację w o.c.

- ewentualnie weźmie udział w jednym z ćwiczeń wspólnych.

Poza tym w czerwcu - lipcu ma przeprowadzić jedno 2-3-dniowe ćwiczenie pozagarnizonowe /bez garnizonu Kraśnik/ po osi:

- Przemyśl - Dobromil - Sambor - Drohobycz - Stryj.

Dojazd i pobyt w tym rejonie wyzyskać dla przeprowadzenia wspólnych ćwiczeń ze znajdującymi się tam szkołami, kursami oraz oddziałami piechoty i artylerii. Szczegóły przeprowadzenia ćwiczeń ureguluje dca 10 b.k.w porozumieniu z zainteresowanymi dowódcami oddziałów piechoty i artylerii oraz komendantami szkół i kursów.

c/ Przydział jednostek pancernych do współpracy z wielkimi jednostkami w czasie koncentracji i końcowych ćwiczeń wspólnych regulują załączniki 21 i 23.

d/ Szczegółowe zarządzenia organizacyjne i wyszkoleniowe wyda dowódca broni pancernych.

5. S a p e r z y

a/ Koncentracja baonów saperów będzie uregulowana dodatkowym rozkazem szczególnym.

Jeżeli potrzeby i warunki chwili nie pozwolą na przeprowadzenie koncentracji, wszystkie jednostki sap. odbędą programowe szkolenie techniczne i wodne w stałych miejscach załogowania.

b/ Szkolenie ośrodków sapersko-pionierskich

Celem podciągnięcia na właściwy poziom wyszkolenia z zakresu przepraw i budowy mostów ośrodki sap.-pion. 7,12,13 i 23 d.p.mają wziąć udział w koncentracjach plutonów pionierów macierzystych dywizyj. Pozostałe ośrodki mają przeprowadzić programowe szkolenie w powyższym zakresie w stałych miejscach

załogowania.

Koncentrację ośrodków sap.-pion. /ewent.w oparciu o najbliższe baony sap./ uregulują osobnym rozkazem szczególnym.

c/ Koncentrację baonów sap. specjalnych na linii kolejowej Tłuszcz-Pilawa uregulują dodatkowo.

d/ Batalion elektrotechniczny

Kompania reflektorów plotn. odbędzie współpracę z jednostkami art.plotn. i lotnictwa według osobnych rozkazów szczególnych.

e/ Przydział ćwiczebnych oddziałów saperów do wielkich jednostek na współpracę w okresie koncentracji i do rozporządzenia kierowników ćwiczeń wspólnych reguluje załącznik 22.

6. Wojska łączności

a/ Ćwiczenia pozagarnizonowe jednostek wojsk łączności, wynikające z własnego programu szkolenia zespołów, przeprowadzić:

- w jednostkach, które będą wystawiały oddziały ćwiczebne na ćwiczenia wspólne, w czasie między 1 VI - 26 VIII

- w pozostałych jednostkach w czasie między 1 VI - 13 IX.

Organizacja oddziałów na powyższe ćwiczenia i zakres ćwiczeń - jak w roku ubiegłym.

W czasie ćwiczeń pozagarnizonowych przeprowadzić również szkolenie placówek łączności z lotnikiem. Zapotrzebowanie na loty zgłaszać w drodze przez komendantów garnizonów według załącznika 18.

b/ Do radiostacyj używać przede wszystkim koni wojskowych uzupełniając braki w wozach i zaprzęgach w drodze zastosowania obowiązującego trybu postępowania /dostarczenie potrzebnych środ-

ków na mocy ustawy o świadczeniach lub dobrowolny najem / - tylko w razie istotnej konieczności.

c/ Przydział ćwiczebnych oddziałów łączności na czas ewent. ćwiczeń wspólnych do rozporządzenia kierowników ureguluję osobnym rozkazem szczególnym.

7. Batalion chemiczny

Batalion chemiczny ma wziąć udział w ćwiczeniach oddziałów 9 i 20 d.p.w rejonie o.c.Leśna w czasie od 24 VIII do 15 IX według wskazówek P.I.A.,gen.dyw.Piskora.Osiągnięcie rejonu ćwiczeń i powrót do garnizonu - płatnymi transportami kolejowymi.

H. Obozy ćwiczeń i tereny ćwiczebne

Plan wykorzystania obozów ćwiczeń i terenów ćwiczebnych w 1939 r.przedstawia załącznik 25.

I. Współpraca z jednostkami K.O.P.

Przydział oddziałów ćwiczebnych, wystawianych przez jednostki organizacyjne wojska do współpracy z jednostkami KOP, regulują załączniki 11/I-11/X,14,19,21 i 23.

Współpracę jednostek KOP z w.j. piechoty i kawalerii zorganizować według załącznika 24.

J. Szkolenie oddziałów, przydzielonych do marynarki woj., oraz współpraca z marynarką wojenną

Organizację szkolenia kadry stałej oraz oddziałów w jednostkach przydzielonych do marynarki wojennej ,oraz ofic.art.flotylli pińskiej ureguluje szef Kierownictwa Marynarki Wojennej wg zasad podanych w załącznikach 1-a,3-a,3-d,10,11/VIII i 18.

Odbycie strzelań bojowych przez plutony art.piech.morskich baonów strzelców uregulowałem rozkazem MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.dz. 4907/Wyszk.tj.39.

Przydział kompanii balonów zaporowych do współpracy z jednostkami marynarki wojennej uregulują dodatkowym rozkazem szczególnym.

VI. Zarządzenia ogólne

1. Szczególne obowiązki dowódców O.K.

Polecam dowódcom O.K. zwrócić baczną uwagę na racjonalny podział i odpowiednie wyzyskanie terenów ćwiczebnych i strzelnic w obozach ćwiczeń, aby umożliwić wykonanie własnych programów szkolenia przez wszystkie jednostki i oddziały, kierowane do stałych obozów ćwiczeń.

Ma to szczególne znaczenie wobec szczupłości wojskowych terenów ćwiczebnych, uniemożliwiającej zmniejszenie ich nasycenia oddziałami w okresie najbardziej intensywnego szkolenia.

2. Korzystanie z pocztowej sieci łączności

W czasie obozów, koncentracji specjalnych i ogólnej, oddziały wojska mogą korzystać z pocztowej sieci łączności zgłaszając do właściwego dyrektora okręgu poczt i telegrafów zamiar korzystania z sieci państwowej w odpowiednim urzędzie / w rejonie obozu lub koncentracji /. W zgłoszeniu podać przewidywany czasokres korzystania z państwowej sieci łączności oraz zakres potrzebnej współpracy i wymagań, stawianych pocztowym organom łączności. Powołać się przy tym na reskrypt Min.Poczt i Tel.Nr W.W.3329/215 z dnia 14 lipca 1932 r.

3. Ż a n d a r m e r i a

Służbę bezpieczeństwa w okresie ćwiczeń zorganizują dowódcy O.K. według szczegółowych wskazówek, które wydam przez dowódcę żandarmeri MSWojsk.

Zadania organów żandarmerii w czasie obozów i koncentracji ogólnej pozostają bez zmian.

Personel żandarmerii przy dywizjach piechoty wyposażyć na cały czas ćwiczeń w rowery z zasobów dyonowych, przy brygadach kawalerii - w konie wierzchowe / ze składu jednostek kaw./ na pełny stan plutonów i posterunków, łącznie ze spieszonymi luzakami /1 na 3 konie/. Ponadto zezwalam na wynajem motocykli dla dowódców plutonów żandarmerii uczestniczących we wszystkich ćwiczeniach wspólnych oraz dodatkowo jednego samochodu osobowego na jedno z przewidywanych ćwiczeń wspólnych.

Okres wynajmu ustalam na 4 dni /kredyty na ten cel zostaną przyznane dowódcy broni panc./.

Srodki silnikowe dla plut.żand.10 b.k.podaje zał.26.

4. Ochrona tajemnicy wojskowej

Organizować według dotychczasowych zasad.

5. Meldunki i sprawozdania

a/ Meldunki o przeprowadzanych ćwiczeniach taktycznych z oddziałami i bez, doświadczalnych, kwatermistrzowskich itp. nadsyłać nadal, jak dotychczas, z tym że:

- ściśle przestrzegać takiego ich wysyłania, by najpóźniej do piątku mogły wpłynąć meldunki o ćwiczeniach, przeprowadzanych w następnym tygodniu. Celem ułatwienia dotrzymania terminu zezwalam, w razie konieczności, na kierowania meldunków do MSWojsk. bezpośrednio a nie w drodze służbowej,

- w zasadzie nadsyłać tylko meldunki o ćwiczeniach,

organizowanych przez dowódców broni, dowódców O.K., dowódców w.j. i dowódców grup. O ćwiczeniach, organizowanych przez dowódców pułków /równorzędnych/ meldować jedynie wówczas, gdy treścią ich mają być:

ćwiczenia doświadczalne
" kwatermistrzowskie
" taktyczne z oddziałami co najmniej na szczeblu wzmocnionego baonu /równorzędnego/.

Innych meldunków nie nadsyłać.

b/ Celem zapewnienia sprawnie działającej łączności między dowódcami w.j. /równorzędnych/ a dowódcami O.K.i władzami centralnymi podczas pobytu oddziałów w obozach i na koncentracji ogólnej, wszyscy dowódcy w.j. /równorzędni/ mają podawać do Dep.Dow.Og. / w drodze przez dców O.K./, na 7 dni przed wyruszeniem do obozu /na koncentrację/, swoje m.p.oraz nazwę tego urzędu pocztowego,do którego w czasie pobytu poza garnizonem będzie włączona ich łącznica telefoniczna. To samo dotyczy zmian miejsc postoju.

c/ Sprawozdania z wyszkolenia w półroczu letnim. Znoszę obowiązek nadsyłania sprawozdań z wyszkolenia w dotychczasowej formie. W zamian rozkazuję:

- Najpóźniej do 25 września wszyscy dcy broni, dcy O.K., w.j.i grup mają mi przedstawić pod postacią zwięzłego meldunku swoje ewentualne wnioski i propozycje co do organizacji szkolenia w półroczu zimowym 1939/40,jeżeli poruszone w nich sprawy muszą być regulowane na szczeblu władz naczelnych./Meldunki negatywne nie obowiązują/.

- Nie nadsyłać, natomiast, w tym terminie meldunków, poruszających zagadnienia, wymagające głębokich studiów, zasadniczych przeobrażeń organizacyjnych, dodatkowych /nieprzewidywanych/ wydatków, lub omawiających sprawy, dobrze znane w MSWojsk.

- Do dnia 15 listopada przedstawią mi sprawozdania,

podające w sposób syntetyczny /według dowolnie ujętego wzoru/, ocenę poziomu wyszkolenia podległych oddziałów następujący dowódcy:

lotnictwa i broni pancernych

1,18 i 24 dywizyj piechoty

Nowogródzkiej, Pomorskiej i Podolskiej b.k.

2 i 7 grupy art.

2 grupy saperów.

Do powyższych sprawozdań dołączyć /jako załączniki/ własne rozważania i wnioski, dotyczące pożądanych zmian w przyjętej organizacji szkolenia, ulepszenia metod szkolenia, zmian regulaminowych, ewentualnie koniecznych przeobrażeń organizacyjnych itp.

Wszyscy dowódcy brygad kaw.i grup art., którzy zgodnie z powyższymi zarządzeniami mają przedstawiać swoje meldunki i sprawozdania do MSWojsk.,powinni przesyłać je w 2 egzemplarzach kierując jeden do Dep.Dow.Og., drugi do szefa departamentu własnej broni.

6. Przeprowadzenie ćwiczeń transportowo-kolejowych.

Przewozy kolejowe, organizowane przez szefa Komunikacyj Wojskowych Szt.Gł., są ćwiczeniami transportowo-kolejowymi, wykonywanymi w warunkach zbliżonych do rzeczywistości wojennej. Z tego powodu wszyscy zainteresowani dowódcy mają wydać zarządzenia, zapobiegające przedwczesnemu ujawnianiu terminu tych ćwiczeń. W szczególności należy je zataić przed organami kolejowymi.

Kierownikami tych ćwiczeń mają być zainteresowani dcy w.j. Ich pomocnikiem dla spraw przewozowych będzie szef Kom.Wojsk. Szt.Gł. lub wyznaczony przez niego oficer służby transportowo-kolejowej.

Kierownikiem ćwiczeń transp.-kol.oddziałów mniejszych niż w.j. ma być szef Kom.Wojsk.Szt.Gł. lub jego przedstawiciel.

Wszystkie płatne przewozy kolejowe zwartych oddziałów wyzyskać dla szkolenia dowódców i oddziałów w całkowitym zachowaniu warunków opl.biernej podczas transportu koleją /łącznie z za i wyładowaniem/.

W związku z tym:

a/ dowódca lotnictwa ma przydzielać, na każdorazowe zapotrzebowanie szefa Kom.Wojsk.Szt.Gł., odpowiedni oddział lotnictwa /lub loty/, celem rozpoznawania oraz przeprowadzania pozorowania nalotów lotnictwa i bombardowania transportów;

b/ kierownicy ćwiczeń transportowo-kolejowych mają wyznaczać odpowiednie zespoły rozjemców i patrole do pozorowania bombardowania transportów i obiektów kolejowych przy użyciu przydzielonych petard i środków dymnych; szczegóły przeprowadzania pozorowań lotniczo-gazowych podczas powyższych ćwiczeń rozjemcy przy dcach transportów mają uzgadniać z kolejowym personelem, wyznaczonym do akcji pozorowania, według wytycznych otrzymanych od pomocnika kierownika ćwiczeń dla spraw transportowo-kolejowych /lub od kierownika ćwiczenia/;

c/ oddziały, przeprowadzające ćwiczenia transportowo-kolejowe, mają zabierać na ćwiczenia pochłaniacze węglowe a nie ćwiczebne;

d/ w razie posiadania przez oddziały masek R.S.C. z pochłaniaczami węglowymi, dozwolone jest stosowanie świec CAF z odległości nie mniejszej niż 200-300 m od miejsc, które mają ulec zagazowaniu.

Wykazy stanów oddziałów ćwiczebnych, przewożonych transportami, organizowanymi przez szefa Kom.Wojsk.Szt.Gł., nadsyłać wprost do szefa Kom.Wojsk.Szt.Gł.według wzorów, które będą rozesłane dodatkowo przez Dep.Dow.Og.MSWojsk.

C Z Ę Ś Ć II

ZARZĄDZENIA MATERIAŁOWE

I. Kredyt na ćwiczenia i gospodarka nimi

1. Pokrycie kosztów ćwiczeń wynikających z realizacji niniejszych wytycznych odbywać się będzie w sposób ustalony rozkazem MSWojsk.Dep.Dow.Og.L.4700/Wyszk.tj.pkt X.

Podkreślam, że przekroczenie, bez mojego upoważnienia, globalnych kwot kredytów,jakie przyznam na ćwiczenia i przewozy kolejowe, jest niedopuszczalne. Zezwalam natomiast dowódcom O.K.na pokrywanie kosztów przewozów kolejowych /w razie potrzeby/ z dz.2, § 2, poz.1, podpoz.6.

Celem uniknięcia nieporozumień wyjaśniam, że w załącznikach podano, które przewozy kolejowe należy opłacać z przyznanych kredytów na przewozy /"płatny transport kolejowy"/, a które są organizowane przez szefa Kom.Wojsk.Szt.Gł./"bezpłatny transport kol."/.

Ustalam następujące dopuszczalne normy wagonów dla przewozu części sprzętu koleją tych jednostek i oddziałów art., które osiągają obozy marszem pieszym:

- 5 wagonów na pułk artylerii
- 3 wagony na dyon art.konnej, samodzielny lub wydzielony dyon art.lekkiej i ciężkiej.

2. Daty, określające początek i koniec obozów, koncentracyj specjalnych i ogólnej itp., rozumieć jako obejmujące przemarsze lub przejazdy./Nie dotyczy to szkoły ognia artylerii, dla której określono dnie przybycia i opuszczenia obozów/.

Terminy przydziału oddziałów broni pozadyw./pozabryg./ do współpracy z w.j. i na ćwiczenia wspólne obejmują również czas wyruszenia z garnizonu lub obozu /I kolejka przydziału/ oraz czas

na powrót po ćwiczeniach do miejsca stałego załogowania /II lub III kolejka przydziału/.

Przerwa w terminach współpracy przeznaczona jest na osiągnięcie przez oddziały współpracujące rejonu koncentracji tej w.j./zgrupowania/, z którą dany oddział ma współdziałać w II lub III kolejce przydziału.

3. Dla pokrycia kosztów zużycia i naprawy własnych rowerów rezerwistów, które będą używane dla celów służbowych w toku ćwiczeń, zezwalam zaliczyć po 5 zł na rower z kredytów na ćwiczenia. Zarządzenie to nie dotyczy rezerwistów, powołanych na ćwiczenia dodatkowe.

4. Pokrywanie kosztów szkód, wyrządzonych w czasie ćwiczeń, uskutecznić na tych samych zasadach jak w latach ubiegłych z kredytów, przyznanych w dziale 2-2-1-6.

5. Koszty podróży służbowych obsług samolotów na lotniska LOPP pokrywać z przyznanych kredytów na ćwiczenia.

6. Na materiały pędne i smarne do samochodów oddziałowych, używanych w jednostkach do przewozu oficerów w czasie szkolenia taktycznego bez oddziałów, zezwalam zaliczać z kredytów na ćwiczenia w formie ryczałtu na cały rok budżetowy 1939/40 następujące kwoty:

- dla pułków piech./z wyjątkiem 1 i 19 d.p./	po	350 zł
- " " " 1 i 19 d.p.	po	550 "
- " " kawalerii /z wyjątkiem Wileńskiej i Suwalskiej b.k./	po	250 "
- " " kawalerii Wileńskiej i Suwalskiej b.k.	po	350 "
- " " art.lekkiej/z wyjątkiem 1 i 19 pal/	po	200 "
- " " art.lekkiej 1 i 19 pal	po	300 "
- " d.a.k. /z wyjątkiem 3 dak/	po	150 "

- dla 3 d.a.k. 200 zł
- " pułków art.ciężkiej po 100 "

Ponadto, tytułem pomocy przy organizowaniu i przeprowadzeniu szkolenia dowódców i oddziałów w terenie zezwalam zaliczać na materiały pędne i smarne do samochodów, znajdujących się w dowództwach dyw.piech., brygadach kaw./z wyjątkiem 10 b.k./i grupach artylerii po:

- 400 zł na każde dowództwo d.p.
- 300 " " " " b.k.
- 300 " " " " grupy art.

7. Koszty lotów jednostek lotnictwa, wykonywanych na korzyść jednostek artylerii plotn., pokryje dca lotnictwa z własnego budżetu.

Wydatki związane z przydziałem /według zał.16 oraz rozkazu L.dz.4700/Wyszk.tj.39/ oddziałów ćwiczebnych lotnictwa do współpracy z 2 i 15 dapl, 13 bat.art.pl./Równe/ i CWOPP w okresie przed szkołą ognia tych jednostek /dodatki ćwiczebne, przejściowe zakwaterowanie, przewozy i przejazdy kolejowe oraz ewent dzierżawienie lądowisk/ pokryją właściwi dcy O.K. z kredytów na ćwiczenia.

Koszty lotów, wykonywanych na rzecz jednostek art.plotn. przez samoloty aeroklubów w Warszawie, Wilnie i Katowicach oraz ośrodka p.w.lotn.w Białej Podlaskiej /według załącznika 16/, licząc po 66 zł za 1 godzinę lotu, pokryją z kredytów na ćwiczenia:

- dca O.K.I w kwocie 2.250 zł / na 34 godziny lotów/
- " O.K.III " 4.500 " /na 68 godzin lotów/
- " O.K.V " 2.250 " /na 34 godzin lotów/
- " O.K.X " 8.400 " /na 127 godzin lotów/.

Wypłatę należności za loty uskuteczniać na podstawie

rachunków, wystawionych przez zarządy poszczególnych aeroklubów i komendanta ośrodka p.w.lotn.w Białej Podlaskiej i poświadczonych przez właściwych dowódców dyonów artylerii plotn.i komendanta CWOPP.

8. We wszystkich sprawach, związanych z kredytami na ćwiczenia, zwracać się do właściwych dowódców O.K.

Meldunki i wnioski, nadsyłane z pominięciem drogi służbowej, z reguły będą pozostawione bez odpowiedzi.

II. Użycie taboru silnikowego

1. Przydział taboru silnikowego na ćwiczenia reguluje załącznik 26.

Dowódca broni panc. przydzieli do rozporządzenia dców w.j.oraz grup artylerii:

- po 1 samochodzie ciężarowym dla kompanii/szwadronów/łączności na czas koncentracji specjalnej oddziałów łączności, obozu i koncentracji ogólnej
- po 1 samochodzie P.C.K.na czas obozu i koncentracji ogólnej
- po 1 samochodzie P.C.K.na czas szkoły ognia grup artylerii w obozach ćwiczeń na obszarze danego O.K.

Szczegóły dotyczące przydziału tych samochodów ureguluje dowódca broni panc.

Sprawę zwolnienia z zapasu mob.samochodów ciężarowych dla kompanii /szwadronów/ łączności ureguluje szef Dep.Kaw. i dca wojsk łączności MSWojsk.

Koszty zużycia materiałów pędnych i smarnych do samochodów ciężarowych oddziałów łączności pokryć z przyznanych kredytów na ćwiczenia letnie.

Kierowców do samochodów ciężarowych oddziałów łączności wyznaczą zainteresowani dcy w.j.

2. Dowódca broni pancernych pokryje koszty wynajmu potrzebnej ilości samochodów osobowych i motocykli oraz przydzieli materiały pędne i smarne na cały sprzęt silnikowy, wyszczególniony w załączniku 26.

W związku z tym przyznaję dowódcy broni pancernych odpowiednią kwotę z kredytów w dziale 2-2-1-6. Z przyznanych kredytów pokrywać również wydatki na zwiększony kilometraż dla baterii art.pl., przydzielonej załącznikiem 15 do 10 b.k., koszty diet cywilnych kierowców samochodów P.C.K., używanych w czasie ćwiczeń, oraz wynajmu motocykli /i koszty materiałów pędnych i smarnych/ dla dowódców plutonów żandarmerii wielkich jednostek, uczestniczących w ćwiczeniach wspólnych.

3. Ponadto zezwalam dowódcom wielkich jednostek na:

a/ pokrycie kosztów zużycia materiałów pędnych i smarnych i wynajem w czasie ćwiczeń - w ramach kredytów, ustalonych przez dowódców O.K. - samochodów ciężarowych i półciężarowych, zamiast podwód./Wysokość stawek dziennych ustali szef służby samochodowej D.O.K./;

b/ pokrywanie z kredytów na ćwiczenia kosztów materiałów pędnych i smarnych do oddziałowych środków silnikowych, używanych zamiast podwód, w czasie ćwiczeń letnich - pod warunkiem, że wydatki według pktu a/ i b/ nie przekroczą:

- w dywizjach piechoty, odbywających koncentrację w oparciu o obozy ćwiczeń /łącznie z 9 i 20 d.p./, 1.500 zł
- w dywizjach piechoty, uczestniczących w ćwiczeniach wspólnych, 2.000 zł

- w brygadach kaw/nie dotyczy 10 b.k./ - 1.500 zł.

Najwyższą granicę wydatków na koszty zużycia materiałów pędnych i smarnych przez samochodowy oddziałowe jednostej pozadywizjnych i pozabrygadowych, używane w czasie ćwiczeń letnich zamiast podwód, ustalą dowódcy O.K. we własnym zakresie./Nie dotyczy 10 b.k./.

4. Zwracam uwagę na bezwzględną konieczność utrzymania maksymalnych norm kilometrażu, wyznaczonych dla jednostek zmotoryzowanych na okres współpracy z wielkimi jednostkami. Normy te w żadnym razie nie mogą być przekraczane, zarówno ze względów budżetowych jak i z tego powodu, że chodzi tu o zaoszczędzenie sprzętu, mającego specjalne przeznaczenie.

W związku z tym ćwiczenia współpracy organizować i przeprowadzać w ten sposób, aby:

a/ "martwe" przemarsze jednostek zmotoryzowanych należały do wyjątków; ćwiczenia współpracy powinny zatem odbywać się w zasadzie w pobliżu stacyj załadowczych i wyładowczych jednostek zmotoryzowanych /przy przewozach kolejowych/ oraz w pobliżu ich marszrut /przy przemarszach pieszych/;

b/ jednostki zmotoryzowane nie były zmuszane do wykonywania dalekich przesunięć taktycznych i szeroko zakrojonych raidów;

c/ przemarsze oddziałów broni panc.przy zmianie przydziału do współpracy /jak również domarsze do rejonu koncentracji i marsze powrotne do garnizonu/ nie przekraczały 50 km.

III. Amunicja i środki pozorowania pola walki

1. Amunicja ślepa.

Amunicję ślepą i środki pozorowania pola walki potrzebne:

- dla przeprowadzenia ćwiczeń garnizonowych w ciągu całego roku budżetowego
- dla przeprowadzenia ćwiczeń bojowych w czasie koncentracji i do współpracy z przydzielonymi oddziałami pozadywizyjnymi i pozabrygadowymi w tym okresie / z wyjątkiem oddziałów broni panc., które przybywają z własną amunicją/ przydzielam dowódcom wielkich jednostek, komendantowi C.W.Piech.i dowódcy broni pancernych według załączników 27 i 28.

Amunicję ślepą i środki pozorowania na ćwiczenia wspólne dla wszystkich uczestniczących wielkich jednostek i oddziałów otrzymają kierownicy ćwiczeń według osobnego rozdzielnika.

Rozdzielniki na przydzieloną amunicję i środki pozorowania dowódcy wielkich jednostek i komendant C.W.Piech. prześlą szefom uzbrojenia O.K. co najmniej na miesiąc przed terminem dostawy. Dowódca broni panc.prześle swój rozdzielnik kierownikowi zaopatrzenia uzbrojenia.

W rozdzielniku podać:

- terminy i miejsca dostawy amunicji ślepej i środków pozorowania
- podział amunicji ślepej karabinowej na amunicję do kb. i km.
- kaliber amunicji ślepej art. /75 i 100 mm/.

Naboje sygnałowe będą przydzielone przez organa zaopatrujące w kolorach i kształtach posiadanych w zapasie użytku bieżącego.

2. Amunicja asystencyjna

Opuszczając stałe garnizony wszystkie oddziały mają zabrać ze sobą dotację asystencyjnej amunicji ostrej wg zał.6 i 7 do poz.100 Dod.Tj.do Dz.Rozk.Nr 9/38, niezależnie od amunicji, potrzebnej na przeprowadzenie programowych strzelań, z tym, że amunicję art.zabrać tylko w ilości 1 j.o.

Amunicji asystencyjnej nie rozpakowywać ze skrzynek; dlatego możliwe jest zabranie nieco większej ilości naboi, niżby to wypadało z obliczenia j.o.

Amunicję tę dowieźć do rejonów ćwiczeń i przechowywać w skrzyniach, odpowiednio zabezpieczonych i chronionych;

R O Z D Z I E L N I K

O t r z y m u j ą :

Pan Generalny Inspektor Sił Zbrojnych - przedstawiam	1 egz.	z	wszystkimi załącznikami
Szef Gabinetu Wojskowego Pana Prezydenta Rzplitej	1 "	"	" "

Grupa G.I.S.Z.i Sztabu Głównego:

Pan Inspektor Armii, Generał Dywizji Rómmel /Łódź/	1 "	"	" "
" " " " " Kutrzeba/Warszawa/	1 "	"	" "
" " " " " Bortnowski /Toruń/	1 "	"	" "
Pan Szef Sztabu Głównego	1 "	"	" "
Inspektor Saperów	1 "	"	" "
Generał do Prac GISZ, Generał Bryg. Szylling /Kraków/	1 "	"	" "
Generał Brygady Przedrzymirski/Kier.Ćwiczeń Warszawa/	1 "	"	" "
Szef Biura Inspekcyj G.I.S.Z.	12 "	"	" "
Szef Oddziału I Sztabu Głównego	1 "	"	" "
" " II " "	1 "	"	" "
" " III " "	1 "	"	" "
" " IV " "	1 "	"	" "
Szef Komunikacyj Wojskowych Sztabu Głównego	1 "	"	" "
Szef Łączności Sztabu Głównego	1 "	"	" "
Szef Wojskowego Biura Historycznego	1 "	"	" "

Gruna M.S.Wojsk:

Pan II Wiceminister Spraw Wojskowych/przez B.A.A./	1 "	"	" "
Dowódca Obrony Przeciwlotniczej	1 "	z zał.	1-a,2-a,4-a,4-b,5,6-a,15,16, 18 i 25
Szef Kierownictwa Marynarki Wojennej	4 "	"	1-a,3-a,3-d,10,11/VIII i 18
Dyrektor Państwowego Urzędu Wych.Fiz.i Przysp.Wojsk.	1 "	"	1-a i 3-a
Szef Korpusu Kontrolerów	1 "	z wszystkimi załącznikami	
Szef Biura Personalnego	1 "	"	" "
Szef Departamentu Piechoty/w tym 1 egz.dla Wydz.O.N./	2 "	z zał.	1-a,1-b,3-c,3-d,8,9,10,11/I - 11/X,12,13,14,15,17,18,19,21, 22,23,24,25,26,27 i 28
Szef Departamentu Kawalerii	1 "	"	1-a,2-a,2-b,3-c,3-d,8,10,11/I-11/III,11/V-11/IX,12,13,14,18, 19,21,23,24,25,26,27 i 28
Szef Departamentu Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,3-a,3-b,3-c,3-d,6-a, 11/I-11/X,14,17,18,23,25,26, 27 i 28
Szef Wojskowego Instytutu Naukowo-Oświatowego	1 "	z wszystkimi załącznikami	
Dowódca Lotnictwa /w tym 1 egz.dla Wydz.Bal./	2 "	z zał.	1-a,2-a,4-a,4-b,5,6-a,11/I-11/X,15,16,17,18,19,23 i 25
Dowódca Broni Pancernych	1 "	"	1-a,2-a,2-b,3-a,3-c,6-a,6-b, 11/I-11/X,14,18,20,21,22,23, 25,26,27 i 28
Dowódca Saperów/w tym po 1 dla dców grup/	4 "	"	1-a,1-b,2-b,6-a,7,10,11/I-11/X,18 i 22
Dowódca Wojsk Łączności	1 "	"	8,11/I-11/X,16 i 26
Dowódca Taborów i Szef Remontu	1 "	"	9 i 11/I-11/X

Dowódca Żandarmerii	1 egz.	z zał. 1-a,11/I-11/X,20,25 i 26
Szef Biura Budżetowego	1 "	z wszystkimi załącznikami
Szef Departamentu Uzbrojenia	1 "	z zał.1-a,27 i 28
Szef Departamentu Intendentury	1 "	z wszystkimi załącznikami
Szef Departamentu Zdrowia	2 "	z zał.10,11/I-11/X,25 i 26
<u>Grupa dowództw poza centralą:</u>		
Dowódca Okręgu Korpusu Nr I	3 egz.	z zał.1-a.1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,4-a,4-b, 5,6-a,7,8,9,10,11/I,11/III,14,15,16, 17,18,19,20,21,22,25,26,27 i 28
Dowódca Okręgu Korpusu Nr II	3 " "	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,4-a, 4-b,6-a,7,8,9,10,11/I,11/II,11/VI, 11/X,14,15,16,18,20,21,24,25,26,27 i 28
Dowódca Okręgu Korpusu Nr III	3 " "	1-a.1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,4-a, 4-b,5,6-a,6-b,7,8,9,10,11/I,11/III, 11/IX,14,15,16,17,18,19,20,21,22,24, 25,26,27 i 28
Dowódca Okręgu Korpusu Nr IV	3 " "	1-a,1-b,3-a,3-b,3-c,3-d,6-a,7,8,9,10, 11/IV,14,18,20,21,25,26,27 i 28
Dowódca Okręgu Korpusu Nr V	3 " "	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,4-a, 4-b,5,6-a,6-b,7,8,9,10,11/IV,11/V,14, 15,16,17,18,19,20,21,22,25,26,27 i 28
Dowódca Okręgu Korpusu Nr VI	3 " "	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,4-a, 4-b,5,6-a,7,8,9,10,11/II,11/VI,14,15, 16,17,18,19,20,21,24,25,26,27 i 28
Dowódca Okręgu Korpusu Nr VII	3 " "	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,4-a, 4-b,5,6-a,7,8,9,10,11/VII,14,15,16,17, 18,19,20,21,22,25,26,27 i 28
Dowódca Okręgu Korpusu Nr VIII	3 " "	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,4-a, 4-b,5,6-a,7,8,9,10,11/VIII,14,15,16, 17,18,19,20,21,22,25,26,27 i 28
Dowódca Okręgu Korpusu Nr IX	3 " "	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,4-a, 4-b,5,6-a,7,8,9,10,11/IX,14,15,16,18, 20,21,22,24,25,26,27 i 28
Dowódca Okręgu Korpusu Nr X	3 " "	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-c,3-d,6-a,7,8, 9,10,11/VI i 11/X,14,18,20,21,22,25, 26,27 i 28
Dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza	15 " "	1-a,2-a,3-a,11/II,11/III,11/VI,11/IX, 23 i 24
Komendant Wyższej Szkoły Wojennej	1 "	bez załączników
Dowódca 1 Dywizji Piechoty Legionów	1 "	z zał. 1-a,1-b,2-a,3-a,3-c,3-d,8,9,10,11/III, 24,25,26,27 i 28
Dowódca 2 Dywizji Piechoty Legionów	1 " "	1-a,1-b,3-a,3-c,3-d,8,9,10,11/X,18, 25,26,27 i 28
Dowódca 3 Dywizji Piechoty Legionów	1 " "	1-a,1-b,3-a,3-c,3-d,8,9,10,11/II,18, 25,26,27 i 28
Dowódca 4 Dywizji Piechoty	1 " "	1-a,1-b,3-a,3-c,3-d,8,9,10,11/VIII, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 5 Dywizji Piechoty	1 " "	1-a,1-b,3-a,3-c,3-d,8,9,10,11/VI,18, 25,26,27 i 28
Dowódca 6 Dywizji Piechoty	1 " "	1-a,1-b,2-a,3-a,3-c,3-d,8,9,10,11/V, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 7 Dywizji Piechoty	1 " "	1-a,1-b,3-a,3-c,3-d,7,8,9,10,11/IV, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 8 Dywizji Piechoty	1 " "	1-a,1-b,2-a,3-a,3-c,3-d,8,9,10,11/I, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 9 Dywizji Piechoty	1 " "	1-a,1-b,3-a,3-b,3-c,3-d,8,9,10,11/IX, 18,24,25,26,27 i 28
Dowódca 10 Dywizji Piechoty	1 " "	1-a,1-b,2-a,3-a,3-c,3-d,7,8,9,10, 11/IV,18,25,26,27 i 28

Dowódca 11 Dywizji Piechoty	1 egz.	z zał. 1-a,1-b,2-a,3-a,3-b,3-c,3-d,7,8,9,10, II/VI,18,25,26,27 i 28
Dowódca 12 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,2-a,3-a,3-b,3-c,3-d,7,8,9,10, II/VI,18,24,25,26,27 i 28
Dowódca 13 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,2-a,3-a,3-b,3-c,3-d,7,8,9,10, II/II,18,24,25,26,27 i 28
Dowódca 14 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,2-a,3-a,3-c,3-d,8,9,10,II/VII, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 15 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,3-a,3-c,3-d,8,9,10,II/VIII,18, 25,26,27 i 28
Dowódca 16 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,2-a,3-a 3-c,3-d,7,8,9,10,II/VIII, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 17 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,3-a,3-c,3-d,8,9,10,II/VII,18, 25,26,27 i 28
Dowódca 18 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,2-a,3-a,3-c,3-d,7,8,9,10,II/I, 18,25,26, 27 i 28
Dowódca 19 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,3-a,3-b,3-c,3-d,8,9,10,II/III, 18,24,25,26,27 i 28
Dowódca 20 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,2-a,3-a,3-b,3-c,3-d,7,8,9,10, II/IX,18,24,25,26,27 i 28
Dowódca 21 Dywizji Piechoty G.	1 "	" 1-a,1-b,3-a,3-b,3-c,3-d,8,9,10,II/V, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 22 Dywizji Piechoty G.	1 "	" 1-a,1-b,3-a,3-c,3-d,8,9,10,II/X,18,25, 26,27 i 28
Dowódca 23 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,3-a,3-b,3-c,3-d,7,8,9,10,II/V, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 24 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,2-a,3-a,3-c,3-d,8,9,10,II/X, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 25 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,3-a,3-b,3-c,3-d,7,8,9,10,II/VII, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 26 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,3-a,3-c,3-d,8,9,10,II/IV,18,25, 26,27 i 28
Dowódca 27 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,3-a,3-c,3-d,7,8,9,10,II/II,18, 25,26,27 i 28
Dowódca 28 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,2-a,3-a,3-c,3-d,8,9,10,II/I, 18,25,26,27 i 28
Dowódca 29 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,2-a,3-a,3-b,3-c,3-d,7,8,9,10, II/III,18,24,25,26,27 i 28
Dowódca 30 Dywizji Piechoty	1 "	" 1-a,1-b,3-a,3-b,3-c,3-d,8,9,10,II/IX, 18,24,25,26,27 i 28
Dowódca Mazowieckiej Brygady Kawalerii	1 "	" 1-b,2-a,2-b,3-a,3-c,3-d,8,10,II/I,18, 26,27 i 28
Dowódca Wołyńskiej Brygady Kawalerii	1 "	" 1-b,2-a,2-b,3-a,3-c,3-d,8,10,II/II,18, 26,27 i 28
Dowódca Podlaskiej Brygady Kawalerii	1 "	" 1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,8,10,II/III, 18,26,27 i 28
Dowódca Suwalskiej Brygady Kawalerii	1 "	" 2-a,2-b,3-a,3-c,8,10,II/III,18,26,27 i 28
Dowódca Wileńskiej Brygady Kawalerii	1 "	" 2-a,2-b,3-a,3-c,8,10,II/III,18,24,26, 27 i 28
Dowódca Krakowskiej Brygady Kawalerii	1 "	" 2-a,2-b,3-a,3-c,8,10,II/V,18,26,27 i 28
Dowódca Kresowej Brygady Kawalerii	1 "	" 2-a,2-b,3-a,3-c,8,10,II/VI,18,26,27 i 28
Dowódca Podolskiej Brygady Kawalerii	1 "	" 2-a,2-b,3-a,3-c,8,10,II/VI,18,24,26,27 i 28
Dowódca Wielkopolskiej Brygady Kawalerii	1 "	" 2-a,2-b,3-a,3-c,8,10,II/VII,18,26,27 i 28
Dowódca Pomorskiej Brygady Kawalerii	1 "	" 2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,8,10,II/VIII,18, 26,27 i 28

Dowódca Nowogródzkiej Brygady Kawalerii	1 egz.	z zał.	2-a,2-b,3-a,3-c,8,10,11/IX,18,24,26,27 i 28
Dowódca 10 Brygady Kawalerii	1 "	"	2-a,2-b,3-c,6-a,8,10,11/X,18,26,27 i 28
Dowódca 1 Grupy Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,6-a, 6-b,11/I,14,18,20,21,25 i 26
Dowódca 2 Grupy Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,11/II, 14,18,25 i 26
Dowódca 3 Grupy Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,11/III, 14,18,25 i 26
Dowódca 4 Grupy Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,11/IV, 14,18,25 i 26
Dowódca 5 Grupy Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,6-a, 6-b,11/V,14,18,20,21,25 i 26
Dowódca 6 Grupy Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,11/VI, 14,18,25 i 26
Dowódca 7 Grupy Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,11/VII, 14,18,25 i 26
Dowódca 8 Grupy Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,11/VIII, 14,18,25 i 26
Dowódca 9 Grupy Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-b,3-c,3-d,11/IX, 14,18,25 i 26
Dowódca 10 Grupy Artylerii	1 "	"	1-a,1-b,2-a,2-b,3-a,3-c,3-d,11/X,14, 18,25 i 26
Dowódca Grupy Artylerii Przeciwlotniczej	1 "	"	1-a,2-a,4-a,4-b,5,15,16,18 i 25
Dowódca 1 Grupy Lotniczej	1 "	"	1-a,2-a,4-a,4-b,5,11/I - 11/X,16,17, 18, 19 i 25
Dowódca 3 Grupy Lotniczej	1 "	"	1-a,2-a,4-a,4-b,5,11/I-11/X,16,17,18, 19 i 25
Komendant Grupy Szkół Lotniczych	1 "	"	3-b,5 i 16
Dowódca 1 Grupy Pancernej	1 "	"	1-a,2-a,6-a,11/I-11/X,18,20,21 i 25
Dowódca 2 Grupy Pancernej	1 "	"	1-a,2-a,2-b,3-d,6-a,11/I-11/X,18,20, 21 i 25
Dowódca 3 Grupy Pancernej	1 "	"	1-a,2-a,3-a,6-a,6-b,11/I-11/X,18,20, 21 i 25
Dowódca Obszaru Warownego Wilno	1 "	"	3-a,3-b,8,11/III i 18
Komendant Centrum Wyszkolenia Piechoty	3 "	"	1-a,3-a,3-b,3-d,8,11/I,17,18,20,25,26, 27 i 28
Komendant Centrum Wyszkolenia Kawalerii	3 "	"	2-a i 18
Komendant Centrum Wyszkolenia Artylerii	2 "	"	3-a,3-d,14,17,18,25 i 26
Komendant Centrum Wyszk.Obrony Plotn.i Pgaz.	3 "	"	1-a,4-a,4-b,15,16,18 i 25
Komendant Centrum Wyszkolenia Lotnictwa Nr 1	1 "	"	4-b,5 i 16
Komendant Centrum Wyszkolenia Broni Pancernych	3 "	"	1-a,2-a,6-a,11/I-11/X,18,20,21 i 25
Komendant Centrum Wyszkolenia Saperów	2 "	"	7,11/I,18 i 22
Komendant Centrum Wyszkolenia Łączności	3 "	"	8 i 18

Załącznik 21

WSPÓŁPRACA ODDZIAŁÓW BRONI PANC. Z PIECHOTĄ I KAWALERIĄ W CZASIE OBOZÓW I KONCENTRACJI

Lp.	O.K.	Jednostka pancerna	Współpracuje z w.j.piech.lub kaw.	oddział ćwiczebny	w czasie	Zarządzenia dodatkowe
1	VII	1 baon pancerny	14 d.p. /57 i 58 p.p./	komp.czołgów rozp.	20 VIII- 31 VIII	Cwiczenia w c.c.Biedrusko.W razie braku dalszych rozkazów współpraca automatycznie zostaje przedłużsna do 15 IX.
2			17 d.p. /68 i 69 p.p./	" " "	" "	Cwiczenia w rejonie Kostrzyń-Pobiedziska.W razie braku dalszych rozkazów -jak w 14 d.p.
3			Wielkopolską b.k. /15 p.uł.i 7 p.s.k./	szwadron pancerny	17 VIII- 15 IX	Współpraca w pobliżu Poznania.
4	X	2 baon pancerny	10 b.k.	według osobnych rozkazów		Cwiczenia w rejonie Rzeszowa
5			22 dpg./5 psp./	komp.czołgów lekkich	20 - 31 VIII	" " Przemyśla.W razie braku dalszych rozkazów współpraca automatycznie zostaje przedłużona do 15 IX.
6			24 d.p./38 i 39 p.p./	" " "	20 - 31 VIII	Cwiczenia w rejonie Jarosławia i Przemyśla.W razie braku dalszych rozkazów współpraca automatycznie zostaje przedłużona do 15.IX.
7	I	3 baon pancerny	8 d.p. /21 p.p./	komp.czołgów lekkich	20 VIII - 25 VIII	Cwiczenia w pobliżu Warszawy.Z innymi pułkami dywizji współpracuje komp.czołgów lekkich z C.W.Br.Panc. /jak pod 1.p.30/.
8			3 baonem strzelców		26 VIII -31 VIII	Cwiczenia w pobliżu Warszawy.W razie braku dalszych rozkazów współpraca automatycznie zostaje przedłużona do 15 IX.
9			10 d.p. /30 p.p./	" "	20 VIII- 25 VIII	Współpraca w pobliżu warszawy.
10			28 d.p. /36 p.p./		26 VIII- 31 VIII	Współpraca w pobliżu Warszawy.W razie braku dalszych rozkazów ta sama kompania współpracuje nadal z 30 i 36 p.p.do 15 IX. W tym wypadku okresy współpracy z jednym i drugim pułkiem ureguluje dca O.K.I.
11			6 d.p. /20 p.p.i III/ 12 p.p./	komp.czołgów rozp.	20 VIII- 31 VIII	Współpraca w pobliżu Krakowa.Współpraca z 12 p.p.i 16 p.p.-zależnie od możliwości chwili -w zasadzie pod postacią krótkich ćwiczeń pozagarnizonowych mniej więcej w połowie drogi do stałych garnizonów.Gdyby zorganizowanie tej współpracy było możliwe,zezwalam na płatne przewozy kol.dla komp.czołgów.W razie braku dalszych rozkazów - jak w 14 d.p.
12	V	5 baon pancerny	Krakowską b.k.	szwadron pancerny	17 VIII -15 IX	Współpraca zasadniczo z 8 p.uł.w pobliżu Krakowa.Z innymi pułkami brygady-zależnie od możliwości chwili- w zasadzie pod postacią krótkich ćwiczeń pozagarnizonowych mniej więcej w połowie drogi od stałych garnizonów.Gdyby zorganizowanie tej współpracy było możliwe zezwalam na płatne przewozy kol.dla szwadronu panc.
13			21 i 23 d.p.	komp.czołgów rozp.	od 20 VIII	Ew.przydział tej kompanii na współpracę i podział na okresy współpracy z 21 i 23 d.p.ureguluje dca O.K.V w porozumieniu z zaint.P.Gen.do Prac przy GISZ.Gdyby zorganizowanie tej współpracy było możliwe,zezwalam na zastosowanie płatnych przewozów kolejowych kompanii czołgów.

Lp.	O.K.	Jednostka pancerna	W s p ó ł p r a c u j e			Zarządzenia dodatkowe
			z w.j.piech. lub kaw.	oddział ćwiczebny	w czasie	
14	VI	6 baon pancerny	5 d.p.	komp.czołgów rozp.	20 VIII-31 VIII	Cwiczenia w pobliżu Lwowa.W razie braku dalszych rozkazów -jak w 14 d.p.
15			Podolską b.k. /14 p.uł./	szwadron pancerny	17 VIII-15 IX	Współpraca zasadniczo w rejonie Lwowa.Z resztą brygady/w szczególności z 6 p.uł./- zależnie od możliwości chwili-w zasadzie pod postacią krótkich ćwiczeń pozagarnizonowych mniej więcej w połowie drogi od stałych garnizonów.Gdyby zorganizowanie tej współpracy było możliwe,zezwalam na płatne przewozy kol. dla szwadronu panc.
16			11 d.p. /48 i 53 p.p./	komp.czołgów rozp.	od 20 VIII	Ew.współpracę tej kompanii z 48 i 53 p.p.ureguluje dca O.K.VI -zależnie od możliwości chwili-wyłącznie pod postacią krótkich ćwiczeń pozagarnizonowych,przy czym zezwalam na zastosowanie płatnych przewozów kolejowych kompanii czołgów.
17			pułk KOP "Wilno"		20 VIII-23 VIII	Cwiczenia w pobliżu Wilna.
18			19 d.p. /85 p.p./		24 VIII-27 VIII	Cwiczenia w pobliżu Wilna.
19			1 d.p.Leg.	komp.czołgów rozp.	28 VIII-31 VIII	Cwiczenia w pobliżu Wilna.W razie braku dalszych rozkazów współpraca tej kompanii z pułkiem KOP "Wilno", 1 d.p.Leg.i 19 d.p.zostaje automatycznie przedłużona do 15 IX.Okresy współpracy z wymienionymi jednostkami po 31 VIII ureguluje dca O.K. III w porozumieniu z P.I.A.gen.dyw. Dąb-Biernackim.
20	III	7 baon pancerny	Podlaską b.k. /10 p.uł.i 9 p.s.k./	szwadron pancerny	17 VIII-15 IX	Zależnie od możliwości chwili współpracę organizować pod postacią kilku krótkich ćwiczeń pozagarnizonowych mniej więcej w połowie drogi od stałych garnizonów.
21			Suwalską b.k.	" "	" "	Jak w Podlaskiej b.k.W razie potrzeby zezwalam dcy O.K.III na podwożenie /i powrót/ obu szwadronów do rejonu ćwiczeń płatnymi transportami kolejowymi.
22			4 d.p. /63 i II/67 p.p./	komp.czołgów rozp.	od 20 VIII - 26 VIII	Zależnie od możliwości chwili współpracę organizować pod postacią krótkich ćwiczeń pozagarnizonowych,przyczym- w razie potrzeby-zezwalam na podwożenie /i powrót/kompanii do rejonu ćwiczeń płatnymi transportami kolejowymi. Szczegóły i program współpracy dca O.K.VIII uzgodni z zainteresowanym P.Inspektorem Armii.
23	VIII	8 baon pancerny	15 d.p. /61 i 62 p.p./	komp.czołgów rozp., współpracująca najpierw z 4 d.p.	27 VIII- 31 VIII	Współpraca zasadniczo w rejonie Bydgoszczy. Ew.współpracę z 59 p.p.organizować na tych samych zasadach jak w 4 i 16 d.p. W razie braku dalszych rozkazów współpraca zostaje automatycznie przedłużona do 15 IX.
24			16 d.p.	komp.czołgów rozp.	od 20 VIII	Jak w 4 d.p.
25			Pomorską b.k. /16 p.uł./	szwadron pancerny	17 VIII-15 IX	Współpraca zasadniczo w rejonie Bydgoszczy.Ew.współpracę z innymi pułkami brygady organizować na tych samych zasadach jak w 4 i 16 d.p.
26	IV	10 baon pancerny	10 d.p. /28 i 31 p.p./	komp.czołgów rozp.	20 VIII- 31 VIII	Cwiczenia w pobliżu Łodzi.Ew.współpracę z garn.Sieradz organizować-zależnie od możliwości chwili-pod postacią krótkich ćwiczeń pozagarnizonowych,przy czym- w razie potrzeby-zezwalam na podwożenie /i powrót/kompanii do rejonu ćwiczeń płatnymi transportami kolejowymi. Szczegóły i program współpracy dca OK Nr IV uzgodni z zaint.P.Inspektorem Armii .W razie braku dalszych rozkazów współpraca automatycznie zostaje przedłużona do 15 IX.

Lp.	O.K.	Jednostka pancerna	Współpracuje z w.j.piech. lub kaw.	Współpracuje oddział ćwiczebny	Współpracuje w czasie	Zarządzenia dodatkowe
27	II	12 baon pancerny	27 d.p. / 24 p.p. /	komp.czołgów rozp.	20 VIII- 23 VIII	Cwiczenia w pobliżu Łucka.
28			13 d.p.		od 24 VIII	Ew.współpracę z 44 i 45 p.p. pod postacią krótkich ćwiczeń pozagarn. zorganizować na tych samych zasadach jak w 10 d.p.W razie braku dalszych rozkazów współpraca automatycznie zostaje przedłużona do - 15 IX.
29			Wołyńską b.k. /21 p.uł./	szwadron pancerny	od 17 VIII	Ew.współpraca pod postacią krótkich ćwiczeń pozagarnizonowych -jak wyżej.
30			8 d.p. /32 i ew.13 p.p./	komp.czołgów lekkich	20 VIII - 31 VIII	Cwiczenia w pobliżu Modlina.W razie braku dalszych rozkazów współpraca automatycznie zostaje przedłużona do 15 IX.
31	I	Centrum Wyszk.Br. Panc.	Mazowiecką b.k.	komp.czołgów rozp. /lub szwadron panc./	od 17 VIII	Ew.współpraca pod postacią krótkich ćwiczeń pozagarnizonowych,zorganizować na tych samych zasadach jak w 10 d.p./l.p.25/. Szczegóły i program współpracy uzgodni dca O.K.I z zainteresowanym generałem odcinkowym.
32		1 dyon poc.panc.	O.K.VII	pociąg pancerny	15 VIII -15 IX	Pociąg pancerny pozostaje w rozporządzeniu dcy O.K.Nr VII.Program współpracy z jednostkami,podległymi obecnie dowódcy O.K.VII,ureguluje dca O.K.w porozumieniu z zainteresowanym Panem Inspektorem Armii.
33	V	2 dyon poc.panc.	O.K.V	pociąg pancerny	15 VIII- 15 IX	Pociąg pancerny pozostaje w rozporządzeniu dcy O.K.Nr V. Program współpracy z jednostkami,podległymi obecnie dowódcy O.K.V,ureguluje dca O.K.w porozumieniu z zaint.P.Gen.do Prac przy G.I.S.Z.

Zarządzenia ogólne

W organizowaniu powyższej współpracy stosować się ściśle do zarządzeń podanych w punkcie I rozkazu.

Przy stosowaniu przewozów kolejowych powrót musi być zapewniony w ciągu 24 godzin.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
DEPARTAMENT DOWODZENIA OGOLNEGO

T a j n e

U z u p e ł n i e n i e

do "Wytycznych szkolenia w półroczu letnim 1939 r."

1. W związku z rozkazem M.S.Wojsk.Dep.Dow.Og.L.5760/Wyszk.Tj. 39 treść punktów 1 i 5 podrozdziału D- rozdziału V- oraz załącznik 10 "Wytycznych" są nieaktualne.

2. W l.p.46 załącznika 11/I pod "-32 d.a.l."dopisać "-bat. pom.z 2 dyonu pom.art."zaś w dalszej treści skreślić słowo "obie",wpisać natomiast "wszystkie".

3.Treść pktów 1 i 2 rozdziału II części II "Wytycznych",dotyczące samochodów P.C.K.,oraz przydział tych samochodów /załącznik 26 do "Wytycznych"/ zmieniam w ten sposób,że sprawę ewakuacji sanitarnej w jednostkach i oddziałach, które będą odbywały szkolenie w obozach i w rejonach koncentracji poza garnizonami,uregulują dcy O.K.,przewidując użycie do tego celu innych środków przewozowych,nadających się do ewakuacji chorych,np.samochodów ciężarowych P.F.621 z poprzeczkami Smith'a,podwód itp.,przy pomocy których należy odsyłać chorych do najbliższej stacji kolejowej lub do stałych garnizonów.

BIBLIOTEKA NAUKOWA WAP
3015/3